

Dr.sc. Dragica Živković, redovna profesorica Geografskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, uža naučna oblast: fizička geografija, predsjednica Komisije

Dr.sc. Milutin Tadić, redovni profesor Geografskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, uža naučna oblast: fizička geografija, član Komisije

Ddr. sc. Ana Vovk Korže, redovna profesorica, Oddelek za geografiju, Filozofska fakulteta, Univerza u Mariboru, uža naučna oblast: fizička geografija, članica Komisije

VIJEĆU PRIRODNO-MATEMATIČKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U SARAJEVU

Na osnovi člana 106. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, br.: 33/17), člana. 92. stav 2. i člana 166. stav. (1) Statuta Univerziteta u Sarajevu, Vijeće Prirodnomatemičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu na 33. redovnoj sjednici održanoj dana 10.07.2018. godine, donijelo je Rješenje broj :01-06 -1576/2/18 od 20.07. 2018.g. godine kojim smo imenovani u Komisiju za izbor NASTAVNIKA u zvanje REDOVNOG PROFESORA za oblast „**Fizička geografija**“ na Odsjeku za geografiju Prirodnomatemičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu – 1 izvršilac, u obimu 20% nastavne norme.

Na osnovi uvida u dostavljenu dokumentaciju podnosimo sljedeći

IZVJEŠTAJ

Komisija je dobila zadatak da na osnovi prijave kandidata na Konkurs objavljen 08. 06. 2018. godine u dnevnom listu „Oslobođenje“ i na web-stranici Fakulteta i na web-stranici Univerziteta u Sarajevu, Izvoda iz Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 33/17), Izvoda iz Statuta Univerziteta u Sarajevu i Podsjetnika za pisanje referata za izbor nastavnika i saradnika Univerziteta u Sarajevu, **podnese Izvještaj sa prijedlogom** Vijeću Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

Na raspisani Konkurs objavljen 08. 06. 2018. godine u dnevnom listu „Oslobođenje“ i na web-stranici Fakulteta kao i na web-stranici Univerziteta u Sarajevu, prijavio se jedan kandidat, **dr. sc. Snježana Musa**, redovita profesorica Studija geografije Fakulteta prirodoslovno matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru. Kandidatkinja se prijavila za izbor nastavnika u zvanje REDOVNOG PROFESORA za oblast „Fizička geografija“ na Odsjeku za geografiju Prirodnomatemičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

Komisija je pregledala dostavljeni materijal kandidatkinje dr. sc. **Snježane Muse**, redovite profesorice i u skladu s metodologijom pisanja izvještaja za izbor u naučno-nastavno zvanje iznosi sljedeće stavke:

1. BIOGRAFSKI PODACI

1.1. Biografski podaci kandidatkinje

Dr. sc. Snježana Musa rođena je 13.01. 1956. god. u Kiseljaku. Osnovnu školu završila je u Hadžićima, a III. Gimnaziju u Sarajevu. Studij geografije na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu završila je akademske 1978/79, obranivši rad pod nazivom "Hipsografska kriva", te stekla zvanje profesora geografije. Nakon diplomiranja radila je jednu godinu kao profesor geografije u selu Veliko Čajno, općina Visoko. 1980.g. stupa u radni odnos asistenta na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

Postdiplomski studij „**Tematsko kartiranje**“ upisala je 1985. godine na Geografskom fakultetu u Beogradu i položila sve, Nastavnim planom i programom, predviđene ispite te obranila magistarsski rad Morfometrijske metode u analizi reljefa 1988.g. Iste je godine izabrana u zvanje višeg asistenta za oblast „Fizička geografija“ na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu.

Na Odsjeku za geografiju PMF Sveučilišta u Zagrebu, pod mentorstvom akademika Andrije Bognara, 24. 06. 1999. g. obranila je doktorsku disertacije „**Primjena kartografskih metoda u morfostrukturnoj analizi reljefa Zapadne Hercegovine**“.

11. 05. 2000.g. Senat Sveučilišta u Mostaru donio je Odluku o izboru u zvanje **docenta** Ur.br. 01-523/2000, dr.sc. Snježane Musa na kolegije **Kartografija, Geomorfologija i Geografija Bosne i Hercegovine**. 2004. godnine isti Senat potvrđuje Odluku o izboru u **zvanje izvanrednog** profesora dr.sc. Snježane Musa, ur.br. 01-695/04, na kolegije **Kartografija, Geomorfologija i Geografija Bosne i Hercegovine**. Odlukom Senata Sveučilišta u Mostaru od 08. 06. 2009. g., Ur.br. 01-854/09 dr.sc. Snježana Musa izabrana je u zvanje **redovitog profesora** na kolegije Kartografija, Geomorfologija i Geografija Bosne i Hercegovine. U istom zvanju na Sveučilištu u Mostaru je i danas.

U periodu nakon izbora u zvanje docenta, izvanrednog i redovitog profesora pa do danas dr.sc. Snježana Musa izvodi nastavu na više predmeta na sva tri studijska ciklusa Studija geografije na FPMOZ, kao i na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu, a radila je na odsjecima za geografiju u Tuzli i Istočnom Sarajevu- Palama.

Dr.sc. Snježana Musa je bio organizatorica, sudionica većeg broja domaćih i međunarodnih naučnih konferencija iz oblasti geografskih i srodnih nauka.

Dr.sc. Snježana Musa trenutno je profesor na Sveučilištu u Mostaru i PMF Univerziteta u Sarajevu.

Dr. sc. Snježana Musa je državljanka Bosne i Hercegovine.

1.2. Napredovanje u obrazovanju

- ✓ 1979. godine **profesor geografije**, na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Sarajevo, Univerzitet Sarajevo;
- ✓ 1988. godine **magistar geografskih nauka**, na Geografskom Fakultetu u Beogradu
- ✓ 1999. godine **doktor geografskih znanosti**, Odsjek za geografiju Sveučilišta u Zagrebu

1.3. Kretanje u službi

- ✓ 2000-2004. **docent** – izbor na kolegije Geomorfologija i Geografija Bosne i Hercegovine, Pedagoški fakultet Sveučilišta u Mostaru
- ✓ 2004-2009. **izvanredni profesor** Geomorfologija i Geografija Bosne i Hercegovine, Pedagoški fakultet Sveučilišta u Mostaru
- ✓ 2009. do danas **redoviti profesor**, Fakultet prirodoslovno matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru

1.4. Nagrade i priznanja

Dr. sc. Snježana Musa je u periodu svog nastavnčkog rada dobitnica nekoliko priznanja:

1. Plaketa Geografskog društva Federacije Bosne i Hercegovine za izuzetan doprinos i unapređenje rada Društva dodijeljena tokom rada Drugog kongresa geografa Bosne i Hercegovine. Neum, 2008.
2. Plaketa za doprinos razvoju Pedagoškog fakulteta i FPMOZ Sveučilišta u Mostaru 2018, 2012, 2000.g.

1. NAUČNI RAD KANDIDATKINJE

2.1. NAUČNI I STRUČNI RAD KANDIDATKINJE U ZVANJE DOCENTA

A. NAUČNI I STRUČNI RADOVI

NAUČNI I STRUČNI RADOVI OBJAVLJENI POSLIJE IZBORA U ZVANJE DOCENTA

1. Musa, S. (2000): povratak izbjeglica i zapošljavanje kao jedan od čimbenika motivacije za povratak . – Motrišta, 2000., br. 16; str. 62-72.
2. Musa, S. (2000): Prednosti i slabosti položaja bih u procesu balkanizacije i europeizacije . – Motrišta, 2000., br. 18; str. 30-38.
3. Musa, S. (1999): Strukturno geomorfološka podjela Zapadne Hercegovine, Zbornik radova / 2. hrvatski geografski kongres, Lovran, 30. rujna - 03. listopada 1999. ; [glavni i odgovorni urednik Dane Pejnović] / listopada 1999.
4. Musa, S. (1998): Prirodni preduvjeti koncentracije stanovništva BiH, Motrista br. 8., Mostar, 1998.g.
5. Musa, S. (1996) : Hrvati u Bosni i Herceovini, Zbornik radova I. Hrvatskog geografskog kongresa, Prvi Hrvatski geografski kongres: Geografija u funkciji razvoja Hrvatske ur. Zlatko Pepeonik
6. Musa, S.(1995): Pojasi koncentracija nacija u BiH, Mostariensia br. 3., Mostar, 1995.g.

Stručni radovi

1. Musa, S. (2000): Prometni koridor Vc, Geografski list, GD FBiH, Sarajevo, br. 79 god. XXIII, str. 68- 74.
2. Razmjera kao detalj u izradi karta stanovništva, Geografski list br. 72. god. XVII, GD BiH Sarajevo, 1991.g. str.1 1-14.
3. Klasifikacija geografskih karata stanovništva, Geografski list br. 60. god. XVI, GD BiH, Sarajevo, 1989.g., str. 18. 27.
4. Utjecaj prirodnogeografske zonalnosti na poljoprivrednu proizvodnju, Geografski list GD BiH, Sarajevo, br. 24/25, god. V., str. 2-8.

NAUČNI I STRUČNI RADOVI OBJAVLJENI POSLIJE IZBORA U ZVANJE DOCENTA

Naučni radovi

1. Musa, S. (2005): Strukturno geomorfološke odlike gorskog hrpta Zavelim u Vanjskim Dinaridima, Zbornik radova I kongresa geografa Bosne i Hercegovine održan u Sarajevu od 22. do 24. 09. 2004. / [glavni i odgovorni urednik Muriz Spahić], str. 127-148.
7. Musa, S., Drešković, N. (2005): Mokro polje-pull appart struktura, Zbornik radova I kongresa geografa Bosne i Hercegovine održan u Sarajevu od 22. do 24. 09. 2004. / [glavni i odgovorni urednik Muriz Spahić], str. 197-206.
8. MUSA, Snježana (2004): Koridor vc – suvremena osovina razvoja BiH . – Motrišta, 2004., br. 30; str. 134- 147.
9. Musa, S. (2001): Europski «cordon sanitaire» politicka magija ili neo-neokolonijalizam, Hrvatska misao, br. 21, Matica hrvatska Sarajevo, 2001.g., str. 216-225.
10. Musa, S. (2000): Povratak izbjeglica i zapošljavanje kao jedan od čimbenika motivacije za povratak . – Motrišta, 2000., br. 16; str. 62-72.
11. Musa, S. (2000): Prednosti i slabosti položaja BiH u procesu balkanizacije i europeizacije . – Motrišta, 2000., br. 18; str. 30-38.

Stručni radovi

5. Musa, S. (2003): Sarajevo na krizištu puteva i ljudi, Meridijani, br. 79., 2003.g. Meridijani, Zagreb str. 5 42-43.
6. Musa, S. (2001): Multunacionalne kompanije, Geografski list, GD FBiH, Sarajevo, br. 79 god. XXIII, str. 25-28.

NAUČNI RADOVI OBJAVLJENI U ZVANJU IZVANREDNOG PROFESORA (samostalni i u koautorstvu)

1. S. Musa (2009) : Rural areas of Southeastern Europe during transition and accession in the EU, Kupres, GD Hercegovine, Ministarstvo turizma i okoliša FBiH, FPMOZ, Zbornik radova
2. Musa, S. (2008): Krš, geoekologija i održivi razvoj, Drugi kongres geografa BiH, sa međunarodnim sudjelovanje, Neum, 2008. GD FBiH, Sarajevo, plenarni rad

3. Musa, S. (2008): Geografska regija Hercegovina u Europi regija, Prvi međunarodni znanstveni kolokvij Budimpešta-Mostar-Zagreb, Mostar, 2008.
4. Musa, S. (2007): Geopolitički okvir razvoja prometa u Bosni i Hercegovini, Međunarodni skup „Utjecaj prometa na regionalni razvoj BiH i susjednih zemalja“, Tuzla, 2007.g.
5. Musa, S. (2006): Osovine razvoja i urbana armature Bosne i Hercegovine, Motrišta 21, Matica hrvatska, Mostar, 2006. str. 123-135.
6. Musa, S. (2005): Turistička regionalizacija BiH, Međunarodni znanstveni skup „Turizam kao faktor razvoja BiH“, Tuzla, 2005.
7. Musa, S. (2005): Razmješta j naselja Bosne i Hercegovine, Mostariensia 22, str.81-99. Sveučilište u Mostaru, 2005.
8. Musa, S. (2005): Strukturno geomorfološke odlike gorskog hrpta Zavelim u Vanjskim Dinaridima, Zbornik radova I kongresa geografa Bosne i Hercegovine održan u Sarajevu od 22. do 24. 09. 2004. / [glavni i odgovorni urednik Muriz Spahić], str. 127-148.
9. Musa, S., Drešković, N. (2005): Mokro polje-pull appart struktura, Zbornik radova I kongresa geografa Bosne i Hercegovine održan u Sarajevu od 22. do 24. 09. 2004. / [glavni i odgovorni urednik Muriz Spahić], str.197-206.
10. Musa, S. (2005) : Geomorfološke odlike parka prirode Blidinje, Prvi međunarodni znanstveni skup, Blidinje 2005. / Ivo, Čolak (ur.). - Mostar, Zbornik radova, Sveučilište u Mostaru

NAUČNI RADOVI OBJAVLJENI U ZVANJU REDOVNOG PROFESORA

1. S. Musa, D. Šakić, J. Botić: MOGUĆNOSTI PROSTORNE INTEGRACIJE NA PRIMJERU POTENCIJALNIH PREKOGRANIČNIH ZAŠTIĆENIH PRIRODNIH PODRUČJA BOSNE I HERCEGOVINE, Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet sedmi put organizuju naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem „LOKALNA SAMOUPRAVA U PLANIRANJU I UREĐENJU PROSTORA I NASELJA: GENEZE I PERSPEKTIVE PROSTORNOG RAZVOJA“, Trebinje, Republika Srpska, BiH, 18. - 20. april 2018. godine
2. S. Musa, M. Grmuša, A. Banda (2018): ULOGA PARKOVA PRIRODE U OČUVANJU ZAŠTIĆENIH PODRUČJA NA PRIMJERU PARKOVA PRIRODE BLIDINJE I HUTOVO BLATO, Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet sedmi put organizuju naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem „LOKALNA SAMOUPRAVA U PLANIRANJU I UREĐENJU PROSTORA I NASELJA: GENEZE I PERSPEKTIVE PROSTORNOG RAZVOJA“, Trebinje, Republika Srpska, BiH, 18. - 20. april 2018. godine
3. S. Musa, Ž. Šiljković, D. Šakić (2017): GEOGRAPHICAL REFLECTIONS OF MINE POLLUTION IN BOSNIA AND HERZEGOVINA AND CROATIA., Journal for Geography/Revija za Geografiju 12 (2)

4. S. Musa, Ž.Šiljković (2017): HERZEGOVINIAN TOBACCO HERITAGE: THE FLOURISHING OF PRODUCTION, DEVELOPMENT SMUGGLING AND FOREMOST SMUGGLING ROUTES , Geografski pregled No.38 ; pg 69-95, Year 2017.
5. S. Musa, Ž. Šiljković, N. Dresković, A. Banda (2017): ARE THERE LIMITS TO DEVELOPMENT IN TOURISM MEDJUGORJE?, 3rd International Tourism and Hospitality Management Conference (ITHMC) Conference 13th to 17th September 2017. , Belgrade, Serbia
6. S. Musa (2017): THE SPECIFICS OF ARCHITECTURAL WATER INFRASTRUCTURE IN HERZEGOVINA KARST AND THE NEED FOR ITS PROTECTION, GeoJournal of Tourism and Geosites Year X, no. 1, vol. 19, May 2017, p.82-95 ISSN 2065-0817, E-ISSN 2065-1198 Article no. 19107-229 <http://gtg.webhost.uoradea.ro/>
7. S. Musa, M. Misilo (2016): METODOLOGIJA IDENTIFIKACIJE GEODIVERZITETA U BIH, Četvrti kongres geografa u FBiH, Sarajevo
8. S. Musa, D. Pejnović, E. Hrelja (2016): Problemi održivog razvoja Parka prirode Blidinje, Zbornik radova 4. Kongresa geografa Bosne i Hercegovine, 495-519.
9. S. Musa, M. Misilo, Ž. Siljković (2016) Geodiversity as a fundamental determinant in distinguishing geoparks in SE Europe, Monitoring and Management visitors in recreational and protected Areas, Abstract book, Novi Sad, 413-416
10. Ž. Siljković, S. Musa (2016): Park Geopapuk and the tourism activity, Monitoring and Management visitors in recreational and protected Areas, Abstract book, Novi Sad, 416-419
11. S. Musa (2016): MAP FOR TOURISTS AND FOREIGNERS IN GERMAN, FRENCH, CYRILLIC AND LATIN FROM 1909-CONTRIBUTION TO THE KNOWLEDGE OF THE HISTORICAL DEVELOPMENT THEMATIC CARTOGRAPHY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA, Geografski pregled No.37 ; pg 145-167, Year 2016, <http://geografskipregled.geodrustvo.ba/pregledi/geogrew/6/Snjezana%20Musa.pdf>
12. S. Musa, M. Misilo, A. Krsic (2015): GEOTOURISM AS A FACTOR OF DEVELOPMENT OF MID-BOSNIAN SCHIST MOUNTAINS AREA (EXAMPLE OF FOJNICA MUNICIPALITY), <http://revije.ff.uni-lj.si/Dela/article/view/dela.43.1.109-122/5333>; <http://dx.doi.org/10.4312/dela.43.1.109-122>
13. Snježana Musa, Željka Šiljković, Azra Čelik (2015): Vernacular regions as a determinant for development of creative tourism in Bosnia and Herzegovina, ITHMC conference, Sarajevo, 2015., <https://www.ithmc.com/content/abstracts>
14. MUSA, Snježana; KRANJČEVIĆ, Jasenka; ŠAKIĆ, Dario (2015): DO MEMORIAL SITES FROM THE SECOND WORLD WAR POSSESS POTENTIAL FOR TOURISM DEVELOPMENT–Examples from Croatia and Bosnia and Herzegovina. In: *International Tourism and Hospitality Management Conference*. 2015.
15. S. Musa, J. Kranjčević, M. Misilo (2015): Korisnici prostora i konflikta stanja u zaštićenom području PP Blidinje...4 SRPSKI KONGRES GEOGRAFA, sa međunarodnim ucescem, DOSTIGNUCA, AKTUELNOSTI I IZAZOVI GEOGRAFSKE NAUKE I PRAKSE, povodom 150 godina od rođenja Jovana Cvijica, Univerzitet u Beogradu-Geografski fakultet, Srpsko geografsko drustvo, u saradnji sa

PMF-om u Novom Sadu- Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo, PMF-om Univerziteta u Nisu-Departmanom za geografiju, PMF-om Univerziteta u Pristini sa sedistem u Kosovskoj Mitrovici- Odsek za geografiju, PMF-om Univerziteta u Banjoj Luci, Geografskim institutom "Jovan Cvijic" SANU, Filozofskim fakultetom Univerziteta u Istocnom Sarajevu-Odsjek za geografiju, Geografskim društvom Republike Srpske, ZBORNIK RADOVA, knjiga 2, str.413-421, ISBN 978-86-6283-033-3

16. S. Musa (2015) : Map of Earhart Ertzlaub - the first tourist map of the World, Geografski pregled No.36 ; pg 95-109, Year 2015.
17. S. Musa, Ž. Šiljković (2015) Međugorje – the centre of religious tourism and urban chaos, https://dub122.afx.ms/att/GetAttachment.aspx?file=28480e99-af8a-432b-8cc9-9e53b478fe96.pdf&ct=YXBwbGljYXRpb24vcGRm&name=MWE2NTM4ZjItODU1NS00OTMwLWE4NzYtM2ZhZjZiOTFhOTBhSudVIDIwMTUgQm9vayBvZiBBYnN0cmFjdHMucGRm&inline=0&rfc=0&empty=False&cid=fc72c8e3021b5dd5&entryPt=download&biciPrevious=6e28b74f-114e-4313-b350-9a7756265c4e_01418d19765_10420&blob=MHwxYTY1MzhhMi04NTU1LTQ5MzAtYTg3Ni0zMmFmNmI5MWE5MGFJR1UgMjAxNSBCb29rIG9mIEFic3RyYWN0cy5wZGZ8YXBwbGljYXRpb24vcGRm&hm_login=snjezamusa&hm_domain=hotmail.com&ip=10.111.12.8&d=d1156&mf=0&hm_ts=Mon%2c%2011%20Apr%202016%2013%3a57%3a47%20GMT&st=snjezamusa&hm_ha=01_1611b9c7c905a650c15822ca1f63b53336c46159f48d1e3f76aaf45435fa2a9&oneredir=1
18. S. Musa (2015): Hrvatska enciklopedija Bosne i Hercegovine tom II. / [glavni urednik Jakov Pehar ; karte Snježana Musa, Krešimir Regan ; katrografija Tomislav Kaniški ; fotografije Marijan Karaula ... et al.] Mostar : Hrvatski leksikografski institut Bosne i Hercegovine, 2009-2015.
19. S. Musa, J. Kranjčević (2014): The historical development of the idea of tourism in the canyon Drežanka,- 120 godina Geografskog fakulteta u Beogradu, 2014 - bib.irb.hr, Geografsko obrazovanje, nauka i praksa: razvoj stanje i perspektive / Grčić, Mirko ; Filipović, Dejan ; Dragičević, Slavoljub (ur.). - Beograd : Univerzitet u Beogradu ; Geografski fakultet , 2014. 381-386 (ISBN: 978-86-6283-015-9) <http://www.gef.bg.ac.rs/odrzan-naucni-skup-sa-medjunarodnim-ucescem-geografsko-obrazovanje-nauka-i-praksa-razvoj-stanje-i-perspektive/>
20. S. Musa (2014) : Prilog poznavanju povijesne kartografije: Stara turistička karta Sarajeva, Geografsko obrazovanje, nauka i praksa: razvoj stanje i perspektive / Grčić, Mirko ; Filipović, Dejan ; Dragičević, Slavoljub (ur.). - Beograd : Univerzitet u Beogradu ; Geografski fakultet , 2014. 381-386 (ISBN: 978-86-6283-015-9) <http://www.gef.bg.ac.rs/odrzan-naucni-skup-sa-medjunarodnim-ucescem-geografsko-obrazovanje-nauka-i-praksa-razvoj-stanje-i-perspektive/>
21. S. Musa (2013) : Uloga terenske nastave studenata geografije u obrazovanju studenata turizma na studiju geografije, Pedagogija, obrazovanje i nastava : zbornik radova 2. međunarodne znanstvene konferencije Mostar, 21.-23. ožujka 2013.
22. S. Musa, Ž. Šiljković (2012 : Usporedna analiza položaja geografije na nekim studijim razredna nastave u R Hrvatskoj i BiH, pozivno predavanje, Znanstveni skup povodom obilježavanja 115. Godišnjica kontinuiranog djelovanja HGD: Geografija u sustavu znanosti i odgojno-obrazovnom sustavu, Zagreb, 2012.

23. S. Musa (2012) : Referentna geografska iskustva u klasifikaciji, tipizaciji i izdvajanju krajolika u Bosni i Hercegovini, XII: kongres geografa u FBiH, Tuzla, 2012. Zbornik abstrakata, <http://geodrustvo.ba/wp-content/uploads/2015/03/Knjiga-abstrakata.pdf>
24. Borislav Puljić, Snježana Musa, Aktivnosti stanovnika srednjovjekovnog grada Mostara kao determinanta njegove veličine i funkcije, str. 44, <http://geodrustvo.ba/wp-content/uploads/2015/03/Knjiga-abstrakata.pdf>
25. S. Vasilj at all (2012): Archaeological Lexicon Herzegovina, 2012, FMZIO
26. Grupa autora, (2012): Emigration of Ljubuški, scientific monograph, 2012 Publisher Municipality Ljubuški
27. Musa, Snježana; Mišković, Miloš (2011): Atlas of tomstones B&H, http://acreditacion.fisa.cl/ugi/archivo_presentacion/201108230534_20111176tsjm3y_archivo_presentacion.pdf, IGU Chile, Santiago de Chile, 14- 18. XI. 2011.,
28. Ž. Šiljković, S. Musa (2011): Geographic characteristics of landmine fields in Croatia and Bosnia and Herzegovina, IGU Chile, Santiago de Chile, 14- 18. XI. 2011., acreditacion.fisa.cl/201108201956_20111174mydroa_archivo_prese.
29. S. Musa (2011) : Posljedice antropogenih zahvata u zaštićenim područjima na primjeru Parka prirode Blidinje, Konjic, 2011. Međunarodni naučni skup Edukacija iz turizma i zaštita životne sredine kao predu... (2011 ; Konjic). ISBN 978-9958-592-26-3

B. NAUČNOISTRAŽIVAČKI PROJEKTI

NAUČNOISTRAŽIVAČKI PROJEKTI

(samostalni i u koautorstvu)

- ✚ Prostorni plan Grada Mostar: Studija prirodnog naslijeđa, 2009.
- ✚ Studija ranjivost prostora HNŽ, Integra Mostar, konsultant
- ✚ Atlas stećaka BiH, 2011. Rukopis u digitalnom obliku
- ✚ Prirodno-geografski okvir razvoja naseljenosti i širenja grada Mostara, za potrebe LEAP-Mostar, 2010.
- ✚ Prirodno-geografska ograničenja u održivom razvoju geografske regije Hercegovina, 25 kolokvij Hrvarsko-madžarsko-bih geografa, Hutovo blato, 2008.
- ✚ Master plan za razvoj turizma općine Kupres, Inženjerski biro Zagreb, ekspert, 2008.
- ✚ Predavač na Doktorskom studiju FF v Ljubljani 2010/2013, Humanistika i družboslovlje, smjer Geografija, kolegij: „Teoretski vidiki proučevanja identitete“
- ✚ Socio-Economic development of Tuzla valley and its regional differentiation and statistical overview, Regional studies in South Eastern Europe: Spatial development in Bosnia and Herzegovina in a comparative perspective, Project in the framework of the academic cooperation with the geographical departments of the Universities of Bamberg, Belgrade, Tirana and Tuzla, funded by DAAD (German Academic Exchange Service), Department of Geography, Universities of Bamberg, pg. 25-32 Voditelj dokorskog studija Geografske osnove planiranja u okolišu, Sveučilište u Mostaru, FPMOZ

- ✚ Organizator i sudionik četiri kongresa geografa u Federaciji BiH
- ✚ Sudionik brojnih znanstvenih konferencija diljem svijeta (Čile, Rusija, Češka, Norveška, UK, Belgija..)
- ✚ Organizator znanstvenog skupa: Ruralni prostor JI Europe u uvjetima tranzicije i uključanja u EU, 2009. Kupres
- ✚ Demografska studija za potrebe kanalizacije mostarske kotline-MWH-Montgomery Watson Harza, Mostar, 2003.g.
- ✚ Lokalni ekološki akcijski plan općine Mostar, Eko plan Mostar, voditelj za stanovništvo, 2007.
- ✚ Nacionalni atlas Bosne i Hercegovine, Akademija nauka BiH, voditelj projekta dr.sc. Miloš Mišković, Sarajevo, 1985.
- ✚ Kartografska dokumentacija za potrebe prostornog planiranja općina BiH, Akademija nauka BiH, 1987. voditelj projekta prof. dr. sc. Miloš Mišković
- ✚ Obukom protiv socijalne marginalizacije (dio projekta «Obukom protiv socijalne marginalizacije», u kojem se analiziraju dijelovi BiH s većinskim hrvatskim stanovništvom, studeni 2000.)
- ✚ Crisis Management in SE Europe pri PfP Consortium
- ✚ Koncept državljanstva (građanstva) koji je povezan sa tradicionalnim njemačko-kulturno-etničkom definicijom nacije i koncept države koji je povezan sa francusko-jakobinskim konceptom centralizacije nacije-segment geografski osvrst na nastajenje koncepcija, voditelj dr.sc. Ibrljić
- ✚ Izrada strategije za reformu obrazovanja, OSCE, Sarajevo, 2002.g.
- ✚ Smjernice za izradu udžbenika iz nacionalne skupine predmeta, OSCE, Vijeće Europe, Sarajevo-Braunschwaig, 2006.g. nositelj projekta dr.sc. Pingel

B I. Studije, nastale temeljem istraživanja bh društva:

1. Obukom protiv socijalne marginalizacije, Europska fondacija za obuku i razvoj, nositelj projekta prof.dr.sc. Murat Prašo, 2000g.
2. Nacionalni program Hrvata BiH, populacijska politika kao elemenat razvoja stanovništva, HLI Mostar, 1999.
3. Odnos između „horizontalne“ integracije u JI Europi i „vertikalne“ integracije u Zapadnu Europu postjugoslavenskih država –voditelj prof. dr.sc. Tufik Burnazović
4. Strateški interesi Hrvata u BiH, nositelj poglavlja Prirodni preduvjeti života u BiH, HZ HB, Mostar, 1998.
5. Hrvatska enciklopedija Bosne i Hercegovine, urednik za geografiju, HLI Mostar, 2007.g.

NAUČNOISTRAŽIVAČKI PROJEKTI PROJEKTI NAKON IZBORA U ZVANJE REDOVITE PROFESORICE (samostalni i u koautorstvu)

- ✚ Koordinator i istraživač EU projekta BEST SDI
<http://science.geof.unizg.hr/moodle/course/view.php?id=20>; BESTSDI - Western Balkans Academic Education Evolution and Professional's Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures
- ✚ Istraživač EU projekt SUB-URBAN - TU1206 | SUB-URBAN - A European network to improve understanding and use of the ground beneath our cities | 09 April 2013 - 08 April 2017
- ✚ Univerza v Mariboru, FF, Oddelek za geografijo, Erasmus +, gost predavač, 2018.
- ✚ Univerzitet Novi sad, Departman za geografiju, GEOREGNET, CEEPUS, razmjena nastavnika, 2017.
- ✚ University of Oradea, Rumunjska, Department of Geography, Tourism and Territorial Planning, CEEPUS, GEOREGNET Razmjena nastavnika, 2016.
- ✚ Katedra geografije, Přírodovědecká fakulta Palacký University Olomouc, CZ,Erasmus+ higher education , 2015/16.
- ✚ Osnivač i voditelj doktorskog studija u Mostaru FP MOZ Geografske osnove planiranja u okolišu, 2009-2015.
- ✚ Predavač na Geografskom odjelu Univerze u Kopru, Slovenija, 2016.
- ✚ Katedra geografije, Přírodovědecká fakulta Palacký University Olomouc, CZ, GEOREGNET, CEEPUS, razmjena nastavnika, 2012.
- ✚ Studija starosnih grupa FBiH, za potrebe PIO-MIO, 2011.
- ✚ Registar prirodne baštine Hercegovacko neretvanske županije, Ministarstvo prostornog planiranja HNŽ/K, 2012.
- ✚ Voditelj prirodnogeografskog dijela LEAP Mostar, stručni suradnik na izradi Strategije zaštite okoliša HNŽ, stručni suradnik za prirodoslovlje na izradi Prostornog plana Grada Mostara
- ✚ Stručni suradnik u izradi Prostornog plana HNŽ: studija prirodnog naslijeđa
- ✚ Stručni suradnik u izradi Prostornog plana HNŽ: studija Urbanizacije
- ✚ Stručni suradnik u izradi Prostornog plana Grada Mostara: Studija Naselja
- ✚ Stručnjak za sigurnosne mjere zaštite geoekološke raznovrsnosti u projektu Master plan razvoja turizma općine Kupres
- ✚ Stručni suradnik u izradi Prostornog plana FBiH
- ✚ Član Savjeta Prostornog plana Autocesta na koridoru 5C
- ✚ Prostorni plan Federacije BiH: Stanovništvo, Eco plan, 2010.
- ✚ Prostorni plan Grada Mostara, Urbana studija, 2011.

C. UČEŠĆE NA MEĐUNARODNIM I DOMAĆIM NAUČNIM KONGRESIMA I SKUPOVIMA

UČEŠĆE NA MEĐUNARODNIM I DOMAĆIM NAUČNIM KONGRESIMA I SKUPOVIMA DO IZBORA U ZVANJE REDOVITOG PROFESORA

1. Međunarodni naučni skup „**2. Kongres geografa Bosne i Hercegovine**“. Geografsko društvo u Federaciji Bosne i Hercegovine. Neum, 08.10. – 11.10.2010.godine. Organizator, urednik, autor plenarnog rada
2. Organizator, urednik Zbornika radova, moderator, izdavač, recenzent I voditelj terenskog dijela rada **Prvog međunarodnog znanstvenog simpozija Rural areas of Southeastern Europe during transition and accession in the EU**, Kupres, 2009.
3. Organizator I moderator, uvodničar **Trećeg međunarodnog znanstvenog kolokvija Budimpešta-Mostar-Zagreb**, Mostar, 2008., Hutovo Blato
4. Autor na međunarodnom skupu „**Utjecaj prometa na regionalni razvoj BiH i susjednih zemalja**“, Tuzla, 2007.g.
5. Autor rada i izlagač na Međunarodnom znanstvenom skupu „**Turizam kao faktor razvoja BiH**“, Tuzla, 2005.
6. Autor i plenarni izlagač na **Međunarodnom znanstvenom skupu Blidinje: Geomorfološke odlike parka prirode Blidinje**, 2005.
7. Autor i predstavljatelj radova **Prvi kongres geografa Bosne i Hercegovine** održan u Sarajevu od 22. do 24. 09. 2004., Sarajevo /
8. Autor rada **2. hrvatski geografski kongres**, Lovran, 30. rujna - 03. listopada 1999. Autor i predstavljatelj rada
9. Autor rada **I. hrvatskog geografskog kongresa: Geografija u funkciji razvoja Hrvatske**, 1995. Zagreb

UČEŠĆE NA MEĐUNARODNIM I DOMAĆIM NAUČNIM KONGRESIMA I SKUPOVIMA NAKON IZBORA U ZVANJE REDOVITOG PROFESORA

1. S. Musa, D. Šakić, J. Botić: **MOGUĆNOSTI PROSTORNE INTEGRACIJE NA PRIMJERU POTENCIJALNIH PREKOGRAFIČNIH ZAŠTIĆENIH PRIRODNIH PODRUČJA BOSNE I HERCEGOVINE**, Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet sedmi put organizuju naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem „**LOKALNA SAMOUPRAVA U PLANIRANJU I UREĐENJU PROSTORA I NASELJA: GENEZE I PERSPEKTIVE PROSTORNOG RAZVOJA**“, Trebinje, Republika Srpska, BiH, 18. - 20. april 2018. godine, plenarno izlaganje
2. S. Musa, M. Grmuša, A. Banda (2018): **ULOGA PARKOVA PRIRODE U OČUVANJU ZAŠTIĆENIH PODRUČJA NA PRIMJERU PARKOVA PRIRODE BLIDINJE I HUTOVO BLATO**, Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u

- Beogradu - Geografski fakultet sedmi put organizuju naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem „LOKALNA SAMOUPRAVA U PLANIRANJU I UREĐENJU PROSTORA I NASELJA: GENEZE I PERSPEKTIVE PROSTORNOG RAZVOJA“, Trebinje, Republika Srpska, BiH, 18. - 20. april 2018. godine
3. S. Musa, Ž. Šiljković, N. Dresković, A. Banda (2017): ARE THERE LIMITS TO DEVELOPMENT IN TOURISM MEDJUGORJE ?, 3rd International Tourism and Hospitality Management Conference (ITHMC) Conference 13th to 17th September 2017. Belgrade, Serbia
 4. S. Musa, M. Misilo (2016): METODOLOGIJA IDENTIFIKACIJE GEODIVERZITETA U BIH, Četvrti kongres geografa u FBiH, Sarajevo
 5. S. Musa, D. Pejnović, E. Hrelja (2016): Problemi održivog razvoja Parka prirode Blidinje, Zbornik radova 4. Kongresa geografa Bosne i Hercegovine, 495-519.
 6. S. Musa, M. Misilo, Ž. Šiljković (2016) Geodiversity as a fundamental determinant in distinguishing geoparks in SE Europe, Monitoring and Management visitors in recreational and protected Areas, Abstract book, Novi Sad, 413-416
 7. Ž. Šiljković, S. Musa (2016): Park Geopapuk and the tourism activity, Monitoring and Management visitors in recreational and protected Areas, Abstract book, Novi Sad, 416-419
 8. Snježana Musa, Željka Šiljković, Azra Čelik (2015): Vernacular regions as a determinant for development of creative tourism in Bosnia and Herzegovina, ITHMC conference, Sarajevo, 2015., <https://www.ithmc.com/content/abstracts>
 9. MUSA, Snježana; KRANJČEVIĆ, Jasenka; ŠAKIĆ, Dario (2015): Do Memorial Sites From The Second World War Possess Potential For Tourism Development—Examples from Croatia and Bosnia and Herzegovina. In: *International Tourism and Hospitality Management Conference*. 2015.
 10. S. Musa, J. Kranjčević, M. Misilo (2015): Korisnici prostora i konflikta stanja u zaštićenom području PP Blidinje...4 SRPSKI KONGRES GEOGRAFA, sa međunarodnim učešćem, DOSTIGNUCA, AKTUELNOSTI I IZAZOVI GEOGRAFSKE NAUKE I PRAKSE, povodom 150 godina od rođenja Jovana Cvijica, Univerzitet u Beogradu-Geografski fakultet, Srpsko geografsko društvo, u saradnji sa PMF-om u Novom Sadu- Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo, PMF-om Univerziteta u Nisu-Departmanom za geografiju, PMF-om Univerziteta u Pristini sa sedistem u Kosovskoj Mitrovici- Odsek za geografiju, PMF-om Univerziteta u Banjoj Luci, Geografskim institutom "Jovan Cvijic" SANU, Filozofskim fakultetom Univerziteta u Istocnom Sarajevu-Odsjek za geografiju, Geografskim društvom Republike Srpske, ZBORNIK RADOVA, knjiga 2, str.413-421, ISBN 978-86-6283-033-3
 11. S. Musa, Ž. Šiljković (2015) Međugorje – the centre of religious tourism and urban chaos, <https://dub122.afx.ms/att/GetAttachment.aspx?file=28480e99-af8a-432b-8cc9-9e53b478fe96.pdf&ct=YXBwbGljYXRpb24vcGRm&name=MWE2NTM4ZjItODU1N>

S00OTMwLWE4NzYtM2ZhZjZiOTFhOTBhSUdVIDIwMTUgQm9vayBvZiBBYnN0cmFjdHMucGRm&inline=0&rfc=0&empty=False&cid=fc72c8e3021b5dd5&entryPt=download&biciPrevious=6e28b74f-114e-4313-b350-9a7756265c4e_01418d1976510420&blob=MHwxYTY1MzhmMi04NTU1LTQ5MzAtYTg3Ni0zZmFmNmI5MWE5MGFJR1UgMjAxNSBCb29rIG9mIEFic3RyYWN0cy5wZGZ8YXBwbGljYXRpb24vcGRm&hm_login=snjezamusa&hm_domain=hotmail.com&ip=10.111.12.8&d=d1156&mf=0&hm_ts=Mon%2c%2011%20Apr%202016%2013%3a57%3a47%20GMT&st=snjezamusa&hm_ha=01_1611b9c7c905a650c15822caa1f63b53336c46159f48d1e3f76aaf45435fa2a9&oneredir=1

12. S. Musa, J. Kranjčević (2014): The historical development of the idea of tourism in the canyon Drežanka,- 120 godina Geografskog fakulteta u Beogradu, 2014 - bib.irb.hr, Geografsko obrazovanje, nauka i praksa: razvoj stanje i perspektive / Grčić, Mirko ; Filipović, Dejan ; Dragičević, Slavoljub (ur.). - Beograd : Univerzitet u Beogradu ; Geografski fakultet , 2014. 381-386 (ISBN: 978-86-6283-015-9) <http://www.gef.bg.ac.rs/odrzan-naucni-skup-sa-medjunarodnim-ucescem-geografsko-obrazovanje-nauka-i-praksa-razvoj-stanje-i-perspektive/>
13. S. Musa (2014) : Prilog poznavanju povijesne kartografije: Stara turistička karta Sarajeva, Geografsko obrazovanje, nauka i praksa: razvoj stanje i perspektive / Grčić, Mirko ; Filipović, Dejan ; Dragičević, Slavoljub (ur.). - Beograd : Univerzitet u Beogradu ; Geografski fakultet , 2014. 381-386 (ISBN: 978-86-6283-015-9) <http://www.gef.bg.ac.rs/odrzan-naucni-skup-sa-medjunarodnim-ucescem-geografsko-obrazovanje-nauka-i-praksa-razvoj-stanje-i-perspektive/>
14. S. Musa (2013) : Uloga terenske nastave studenata geografije u obrazovanju studenata turizma na studiju geografije, Pedagogija, obrazovanje i nastava : zbornik radova 2. međunarodne znanstvene konferencije Mostar, 21.-23. ožujka 2013.
15. S. Musa, Ž. Šiljković (2012 : Usporedna analiza položaja geografije na nekim studijim razredna nastave u R Hrvatskoj i BiH, pozivno predavanje, Znanstveni skup povodom obilježavanja 115. Godišnjica kontinuiranog djelovanja HGD: Geografija u sustavu znanosti i odgojno-obrazovnom sustavu, Zagreb, 2012.
16. S. Musa (2012) : Referentna geografska iskustva u klasifikaciji, tipizaciji i izdvajanju krajolika u Bosni i Hercegovini, XII: kongres geografa u FBiH, Tuzla, 2012. Zbornik abstrakata, <http://geodrustvo.ba/wp-content/uploads/2015/03/Knjiga-abstrakata.pdf>
17. Borislav Puljić, Snježana Musa, Aktivnosti stanovnika srednjovjekovnog grada Mostara kao determinanta njegove veličine i funkcije, str. 44, <http://geodrustvo.ba/wp-content/uploads/2015/03/Knjiga-abstrakata.pdf>
18. Musa, Snježana; Mišković, Miloš (2011): Atlas of tomstones B&H, http://acreditacion.fisa.cl/ugi/archivo_presentacion/201108230534_20111176tsjm3y_archivo_presentacion.pdf, IGU Chile, Santiago de Chile, 14- 18. XI. 2011.,

19. Ž. Šiljković, S. Musa (2011): Geographic characteristics of landmine fields in Croatia and Bosnia and Herzegovina, IGU Chile, Santiago de Chile, 14- 18. XI. 2011., acreditacion.fisa.cl//201108201956_201111174mydroa_archivo_prese.
20. S. Musa (2011) : Posljedice antropogenih zahvata u zaštićenim područjima na primjeru Parka prirode Blidinje, Konjic, 2011. Međunarodni naučni skup Edukacija iz turizma i zaštita životne sredine kao predu... (2011 ; Konjic). ISBN 978-9958-592-26-3

D. OBJAVLJENI UDŽBENICI I DRUGA NASTAVNA LITERATURA

1. Primijenjena kartografija, Sveučilište u Mostaru, 2015., 209 str. ISBN 978-9958-16-039-4, COBISS.BH-ID 22094854
2. Iseljništvo općine Ljubuški, znanstvena monografija, 2012., Izdavač općina Ljubuški, koautor
3. Arheološki leksikon Hercegovine, 2012., FMZIO, suradnik na djelu
4. Hrvatska enciklopedija BiH, tom I i II., urednik za Geografiju i demografiju, HLI, Mostar, 2009-2015., urednik za Geografiju i demografiju, kartograf
5. Rural space SE Europe between localization and globalisation, znanstvena monografija, 2009., ex. : GD Hercegovine, FPMOZ, FMOIZ
6. Opća kartografija –geografski elementi, GD Hercegovine, Mostar, 2009.

E. NASTAVNO-PEDAGOŠKI RAD

NASTAVNO-PEDAGOŠKI RAD

DO IZBORA U ZVANJE REDOVITOG PROFESORA

- ✚ **Nastavni proces, program nastave i vježbi na Studiju geografije na Pedagoškom fakultetu Sveučilišta u Mostaru, Nastavni predmeti: Kartografija, Geomorfologija, Geografija BiH, Geografija JI Europe, Geografske osnove regionalnog I prostornog planiranja**
- ✚ **Nastavni proces, program nastave i vježbi na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Period 2003. – 2009. Nastavni predmeti: Uvod u geografiju, Matematička I Primijenjena kartografija, Grafičke metode u geografiji,**
- ✚ **Nastavni proces, program nastave i vježbi na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Tuzli. Period 2003. – 2006. Nastavni predmeti: Uvod u geografiju, Matematička geografija**

- ✚ **Nastavni proces, program nastave i seminara na doktorskom studiju Geografske osnove planiranja u okolišu, FPMOZ Sveučilišta u Mostaru, Kolegiji: Uvod u prostorno planiranje, Tematsko kartiranje, Identifikacija i valorizacija geodiverziteta i Geoprostorni okvir dinarskog krša**
- ✚ **Nastavni proces, program nastave i vježbi na Ekonomskom fakultetu u Mostaru, Sveučilište Mostar. Period 2003. – 2005. Nastavni predmeti: Osnovi turističke geografije**

NASTAVNO-PEDAGOŠKI RAD

NAKON REIZBORA U ZVANJE REDOVITOG PROFESORA

1. **Nastavni proces, program nastave i vježbi na Studiju geografije na Pedagoškom fakultetu Sveučilišta u Mostaru, Nastavni predmeti: Kartografija, Geomorfologija, Geografija BiH, Geografija JI Europe, Geografske osnove regionalnog I prostornog planiranja, Baština u turizmu, Tematsko kartiranje, recentno**
2. **Nastavni proces, program nastave i vježbi na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Period 2009. – 2017. Nastavni predmeti: Uvod u geografiju, Matematička I Primijenjena kartografija, Topografija, Fizičko geografsko rejoniranje I kartiranje, Geokološki problem BiH, Metodologija identifikacije I valorizacije fizičko geografskih faktora za potrebe razvoja turizma**
3. **Predavač na Doktorskom studiju Geografske osnove planiranja u okolišu, kolegiji: Uvod u prostorno planiranje, Tematsko kartiranje, Identifikacija i valorizacija geodiverziteta i Geoprostorni okvir dinarskog krša**
4. **Predavač na Doktorskom studiju FF u Ljubljani 2010/2013, Humanistika i družboslovlje, smjer Geografija, kolegij: „Teoretski vidiki proučavanja identitete“**

F. MENTORSTVA DOKTORSKIH I ZNANSTVENIH MAGISTARSKIH RADOVA

1. Misilo, Marija: *Fizičkogeografski diverzitet područja Blidinjeg jezera kao osnova izrade prostornog plana posebne namjene : magistarski rad*. Sarajevo: [M. Misilo], 2011. 148, XII listova, ilustr. [COBISS.BH-ID [19210246](#)]
2. MISILO, Marija, doctoral thesis : Reljefni diverzitet parka prirode Blidinje, 17.06. 2016. Odsjek za geografiju, PMF, Univerzitet Sarajevo.
3. Marija Jukić: Toponimija kao element prostornog identiteta Lašvansko-lepeničko - fojničke doline, FPMOZ, Sveučilište u Mostaru, u radu
4. Danijel Barišić: Prostorno funkcionalna struktura mreže naselja Tuzlanskog kantona, FPMOZ, Sveučilište u Mostaru, u radu

G. IZVOD IZ NASLOVA SUVREMENIH ODBRANJENIH MASTER RADOVA

1. Hanjalić, Aida: Karakteristike i regionalizacija kulturnog turizma u Bosni i Hercegovini, obranjen rad, dokumentacija priložena
2. Nedim Muratović: Prolem minskih polja u BiH, obranjen rad, dokumentacija priložena
3. Ajdin Kršić: Stari rudnici Fonice kao potencijal u razvoju turizma, obranjen rad , dokumentacija priložena
4. Nuriya Jahjefendić: Valorizacija kulturno historijske baštine općine Livno, obranjen rad, dokumentacija priložena
5. Edna Terović: Baština transhumance na nekim našim planinama kao potencijal za razvoj turizma, obranjen rad, dokumentacija priložena
6. Ema Habul: Manstirska baština Hercegovine kao potencijal za razvoj turizma, obranjen rad, dokumentacija priložena

H. OSTALE AKTIVNOSTI

STUDIJSKI BORAVCI NAKON IZBORA U ZVANJE REDOVNOG PROFESORA

1. Predavač na Doktorskom studiju FF v Ljubljani 2010/2013, Humanistika i družboslovlje, smjer Geografija, kolegij: „Teoretski vidiki proučevanja identitete“
2. Predavanje na Oddelku za geografiju Filozofske Fakultete Univerze v Kopru, Republika Slovenija sa temom „**Geomorfološki aspekti održivog razvoja u kršu Dinarida**“. Koper, oktobar 2013.
3. Predavač na Oddelku za geografiju Filozofske Fakultete Univerze v Kopru, Republika Slovenija sa temom: Krš BiH i održivi razvoj, 2015.
4. Predavanje na Oddelku za geografiju Filozofske Fakultete Univerze v Kopru, Republika Slovenija sa temom „**Bosna i Hercegovina u mreži raznolikosti**“. Koper, maj 2016.
5. Predavač na Geografskom društvu Koper: Butan i Bangladeš, 2016.

REVIZIJE I RECENZIJE DO IZBORA U ZVANJE VIŠEG ASISTENTA

1. Šiljeg, A., Barada, M., Marić, I. (2018) : Digitalno modeliranje reljefa, Alfa Zagreb
2. Ahmetbegović, S., Stjepić Srkalović, ž., Gutića, S.(2017): Pedogeografija
3. Mirić, R., Drešković, N. (2017): *Regionalna geografija Bosne i Hercegovine I*, izdavač Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Sarajevu,
4. Drešković, N., Pobrić, A., Đug, S. (2015): Turizam i potencijali – Planinska područja Bjelašnica, Treskavica, Visočica. Univerzitetski udžbenik. Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Sarajevu

5. Drašković Branislav: "Sliv gornje Bosne: Fiziko-geografska svojstva", Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Filozofski fakultet Pale, Monografije i monografske studije, Comesgrafika, Banja Luka (2015),
6. Dugandžić, Ž. (2014) Demografski procesi i trendovi te rodovi župe Čerin od 1864. do 2013.
7. Spahić M. (2013): Hidrologija kopna. Sarajevo Publishing. Sarajevo
8. Recenzent udžbenika za 1 razred gimnazije, Sarajevopublishing, 2009.
9. Recenzent za udžbenike za 5. razred osnovne škole iz predmeta Geografija. Ministarstvo znanosti RH, Mostar 2005.
10. Spahić M. (2005): Okeanografija. Harfo-graf Tuzla
11. Spahić M. (2002): Opća klimatologija. Harfo-graf Tuzla
12. Općegeografska karta BiH, Izdavac Skolska kartografija Zagreb, recenzija, 1998.g.

2.2. NAUČNI I STRUČNI RAD KANDIDATA NAKON IZBORA U ZVANJE REDOVITOG PROFESORA

A. NAUČNI RADOVI

A1. Naučni radovi objavljeni u međunarodnim časopisima

1. S. Musa, D. Šakić, J. Botić: MOGUĆNOSTI PROSTORNE INTEGRACIJE NA PRIMJERU POTENCIJALNIH PREKOGRANIČNIH ZAŠTIĆENIH PRIRODNIH PODRUČJA BOSNE I HERCEGOVINE, Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet sedmi put organizuju naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem „LOKALNA SAMOUPRAVA U PLANIRANJU I UREĐENJU PROSTORA I NASELJA: GENEZE I PERSPEKTIVE PROSTORNOG RAZVOJA“, Trebinje, Republika Srpska, BiH, 18. - 20. april 2018. godine

Kratak opis rada: U radu se ukazuje na ulogu zaštite na očuvanju područja kao prirodnih potencijala za uspostavljanje prekograničnih zaštićenih područja i to kroz integraciju prirodnih područja u graničnom pojasu, infrastrukturu, kulturno-povijesno naslijeđe, kao i ekonomske i socijalne veze koje doprinose održivom prostornom razvoju Bosne i Hercegovine u europskom kontekstu. Integracija prekograničnih zaštićenih područja se treba odvijati u skladu s europskim programima prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje, uz usklađivanje prostorno-razvojnih prioriteta s europskim principima i pokazateljima prostornog razvoja. Potencijali prekogranične zaštite prirodnih područja putem inventarizacije cjelokupne prirodne baštine pokazali su da je ista potencijal za uključivanje u turističku ponudu i razvoj turizma. Cilj rada je objasniti mogućnosti integracije Bosne i Hercegovine u šire okruženje te postizanje održivog razvoja kroz definiranje i valorizaciju međunarodne i/ili regionalne

suradnje pri osnivanju pograničnih zaštićenih područja. Prikupljanjem i analiziranjem dostupne literature, anketiranjima te mogućim terenskim opservacijama pojedinih područja autori su predstavili informacije o danim objektima i njihovoj trenutačnoj iskorištenosti u turističke svrhe, te ukazali mogućnosti potpunijeg i kvalitetnijeg iskorištavanja prostora u turističkoj djelatnosti, odnosno obostranoj integraciji. U radu je provedena komparativna analiza resursne osnove nacionalnih parkova te isti predstavlja doprinos teorijskim i praktičnim znanjima u oblasti održivog razvoja pograničnih regija.

2. S. Musa, M. Grmuša, A. Banda (2018): ULOGA PARKOVA PRIRODE U OČUVANJU ZAŠTIĆENIH PODRUČJA NA PRIMJERU PARKOVA PRIRODE BLIDINJE I HUTOVO BLATO, Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet sedmi put organizuju naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem „LOKALNA SAMOUPRAVA U PLANIRANJU I UREĐENJU PROSTORA I NASELJA: GENEZE I PERSPEKTIVE PROSTORNOG RAZVOJA“, Trebinje, Republika Srpska, BiH, 18. - 20. april 2018. godine

Kratak opis rada: U radu se ukazuje na činjenicu da izrada prostornih planova podrazumijeva izdvajanje i zaštitu najvrednijih prirodnih područja nekog prostora. Prostorni planovi rađeni za takva područja trebaju biti temelj za donošenje odluka o upravljanju zaštićenim područjem. Autori ukazuju na brojne propuste na primjeru dva parka prirode u BiH navodeći na potrebe uvođenja specifičnet zaštite prostora planinske i krške BiH. U radu se apostrofira problem granica samoodrživosti i samoreguliranosti prostora parkova, što razumijeva razinu do koje se može vršiti antropogene zahvate, poslije kojih se može očekivati povratak u ravnotežu geoprostora. Problem je i nedosljednost u provedbi legislative za navedene komponente geoprostora, ali i njihova kvaliteta jer se iz njih ne može iščitati uzrok i posljedica. Stječe se dojam kako donosioci i pisci planova naprosto ne razumiju njihovu ulogu u prostornom planiranju te je pojava tzv. Kerovog reda-navođenja zemljopisnih (autori ističu namjerno upotrijebljen izraz koji upravo i znači da se ne radi o znanosti nego o opisu komponenti geoprostora) bez ikakve funkcionalne povezanosti s npr. zoniranjem ili opterećenjem prostora. Doprinos rada ogleda se u rasvjetljavanju uloge geografa u izradi takvih dokumenata. Analiza ova dva parka prirode pokazala je upravo na pojavi direktnih i indirektnih prijetnji u očuvanju temeljnih vrijednosti područja, kako geograf treba sintetski promatrati prostor. Veliki broj prijetnji dolazi izvan granica zaštićenog područja i na njih je vrlo teško utjecati. No, direktne prijetnje unutar granica zaštićenog područja treba adekvatno tretirati. U tom segmentu prostorno planiranje treba imati ključnu ulogu, pri čemu geograf kao sveobuhvatan promatrač procesa mora imati značajnu ulogu.

3. S.Musa, Ž.Šiljković, D.Šakić (2017): GEOGRAPHICAL REFLECTIONS OF MINE POLLUTION IN BOSNIA AND HERZEGOVINA AND CROATIA, Journal for Geography/Revija za Geografiju 12 (2)

Kratak opis rada: U radu se ukazuje na problem mina dvadeset godina posklje rata u BiH i RH. Ta područja izazivaju ogroman problem za razvoj gospodarstva, osobito u ruralnim područjima, pa se navodi kako je u R Hrvatskoj još oko 1,69% zagađenih površina. Najveću ugrozu trpe poljoprivredna područja u istočnom dijelu zemlje ali i mediteransko područje.

Iznoseći činjenicu da je Bosna i Hercegovina jedna od najzagađenijih zemalja na svijetu, autori apeliraju na potrebu razvijanja svijesti za solidarnost u onečišćavanju, osobito prostora na pašnjacima i šumskom zemljištu, u blizini bivše ratne zone te u središnjem dijelu zemlje. Siromaštvo osobito ruralnih područja, a takvih je više od 70%, otežava i činjenica da od ukupno 1.366 naselja kontaminiranih na kopnu, na teritoriju Bosne i Hercegovine, njih 1.169 je ruralno. Siromaštvo vodi ka nekontroliranom korištenju šumskih resursa, pa su česti slučajevi minskih incidenata sa žrtvama. Pored ilegalne sječe drveta problem predstavlja i geomorfološki elementi terena, ekscesne padaline, bujičasti tokovi koji pokreću mine, te jednom detektirane mine više nisu na istom mjestu. Tako vegetacija, nagibi reljefa, poplava, bujica i klizišta pomjeraju položaje mina, pa autori navode da GIS može igrati ogromnu ulogu u upravljanju i kartiranju okolišnih učinaka na minskim poljima, uključujući pomoć pri čišćenju i donošenje odluka, prepoznavanju kritičnih mjesta, vizualizacija kontaminacije i olakšavanje životu zajednice. Rad, među ostalim, ukazuje na određene prednosti i nedostatke u okviru programa razminiranja.

4. S. Musa, Ž. Šiljković (2017): HERZEGOVINIAN TOBACCO HERITAGE: THE FLOURISHING OF PRODUCTION, DEVELOPMENT SMUGGLING AND FOREMOST SMUGGLING ROUTES , Geografski pregled No.38 ; pg 69-95, Year 2017.

Kratak opis rada: U radu se analiziraju historijsko- geografske karakteristike i promjene u uzgoju duhana na području Hercegovine od 17-og do kraja 20-og stoljeća. Cilj članka je predstaviti važnost duhana , u gospodarskom i socijalnom valoriziranju ruralnih područja Hercegovine. U istraživanje su uključeni povijesni dokumenti, od II pol. 19. stoljeća i statistički podaci na temelju kojih su utvrđena četiri perioda u povijesno geografskom valoriziranju kulture duhana. Autori smatraju da je razdoblje Austro – ugarske vlasti, najvažnije u duhanskoj proizvodnji, ali i u socijalnom i gospodarskom razvoju ruralnih područja. Uz to se razdoblje vežu i počeci industrijske prerade duhana i proizvodnje cigareta. Posebno vrijedna istraživanja je činjenica kako se krijumčarenje duhana odvijalo kroz cijelu povijest njegova uzgoja u Hercegovini. Razloge tomu autorice nalaze u instituciji monopola na uzgoj i prodaju duhana. Krijumčarenje duhana je imalo svoje smjerove i točno određene rute. Glavni pravci bili su prema Bosni i Slavoniji na sjever te prema Dalmaciji i Dubrovniku na jug. Provodeći intervju na terenu autori dobivaju informacije o suradnicima na terenu, načinu njihova odabira... Po pravilu su to bili ljudi porijeklom iz kraja odakle dolaze krijumčari. Kartografskom analizom uočava se specifična lokacija kuća koje su služile kao baze: uvijek su to kuće na granici šume i poljoprivrednog zemljišta, a odabir je vršen iz čisto iz praktičnih razloga: ako bi se dogodila potjera za krijumčarima lako se bilo sakriti u šumi. Anketa je pokazala i važne mijene u načinima „švercovanja“ duhana: druga sekvenca je studentska faza boravka na Sveučilištu u Sarajevu, kada studenti sa ruksakom duhana na leđima, dolazi u Sarajevo i preživlava mjesec dana. Treća je suvremena faza u kojoj moderni putovi krijumčarenja duhana ne utječu na lokalne. Obično politički moćnici na terenu traže da se zasadi duhan na velikim površinama (50.000 stabljika) , ali samo jednu godinu. Tijekom te godine lokalna tvornica duhana počinje raditi i ostaje otvorenom tek mjesec ili dva. Cigarete se pakiraju, dobivaju robne oznake neke poznate tvornice i završavaju na policama trgovina, tko zna gdje. Ondje je prosječnom kupcu obično nemoguće razlikovati ih od originalnog proizvoda. Ovaj istraživački znanstveni rad ima veoma značajne pokazatelje, široku primjenu metodologije, ali i historijsku dimenziju ove specifične poljoprivredne grana u Hercegovini.

5. S. Musa, Ž. Šiljković, N. Dresković, A. Banda (2017): ARE THERE LIMITS TO DEVELOPMENT IN TOURISM MEDJUGORJE ?, 3rd International Tourism and Hospitality Management Conference (ITHMC) Conference 13th to 17th September 2017. Belgrade, Serbia

Kratak opis rada: U radu se, sa geografskog aspekta, definiše prostor Međugorja i precizira njegov položaj na vapnencu, i to u krškom polju, sa ponornicom, ponorskom zonom i okolnim vapnenim gredama i hrptovima Kukovca i Križevca. Promjena namjene i iskorištavanja zemljišta, iz poljoprivrednog u građevinsko, izazvala je opterećenost prostora, kako u pogledu gradnje i betonizacije, tako i u pogledu prisutnog broja gostiju, koji u jednom trenutku borave ondje. Transformacija krajolika, zatrpavanje i betonizacija ponora, izgradnja septičkih jama, bušotine za eksploataciju podzemnih voda, razvoj tercijarnog sektora, promjena socio ekonomske strukture stanovništva, porast broja stanovnika, samo su neki od čimbenika u kojima se povećava opterećenost ovog ekološki veoma osjetljivog prostora. Pristup znanstvenim informacijama na ovom je području i objektivna, jer istraživanju krša nema, ali i subjektivna, jer zbog nedosljednosti pravne države, u Međugorju se intenziviraju i negativni procesi, poput kaosa u gospodarstvu, korupciji, radu na crno. Autori ukazuju kako poseban problem predstavlja nerazvijena infrastrukturna mreža: neriješena kanalizacijska i vodovodna mreža, preopterećenost električne energije, neriješeno pitanje odlaganja otpada loše stanje magistralnih i lokalnih prometnica, te vizualna degradacija prostora uzrokovana kaotičnom neplanskom gradnjom. Doprinosa rada je u metodologiji geografskih pristupa istraživanja current capacity. Važan aspekt ovoga rada na teritoriju Međugorja jesu geoekološki odnosi, višekratno poremećeni, što može imati nesagledive efekte kako na prirodni tako i na društveno geografski okoliš.

6. S. Musa (2017): THE SPECIFICS OF ARCHITECTURAL WATER INFRASTRUCTURE IN HERZEGOVINA KARST AND THE NEED FOR ITS PROTECTION, GeoJournal of Tourism and Geosites Year X, no. 1, vol. 19, May 2017, p.82-95 ISSN 2065-0817, E-ISSN 2065-1198 Article no. 19107-229 <http://gtg.webhost.uoradea.ro/>

Kratak opis rada: U radu se ukazuje na problem slabe istraženosti krša BiH te naglašava dosadašnje istraživače Katzer, Cvijić, B.Ž. Milojević, Dedijer, Roglić, Gašparović, Bušatlija, Bognar i brojni drugi, ali ukazuje i na činjenicu da je on i dalje slabo istražen. Poseban problem je slaba istraženost krškog podzemlja, koje je opterećeno i granicama što su dovele do podjela kako teritorija tako i finansijskih fondova za istraživanje. Iz poznavanja strukture krša, sasvim je jasno da samo interaktivno pristupanje problemu i istraživanju u kršu može rezultirati boljitkom. Geološke granice krša u BiH su nedefinirane i danas različiti autori navode raspone površine od 27-70% teritorija. Problem nepostojanja površinskih cjelogodišnjih tokova doveo je dorazličitih načina uskaldištanjka kišnice. To znači i oblikovanje specifične arhitektonske forme građevina, te autorica ukazuje na potrebu njene zaštite kao baština. Autorica izrađuje strukturu objekata za skupljanje kišnice, izdvajaju najzanimljivije i apeliraju na njihovu zaštitu, te rad predstavlja važan iskorak u pravljenju registra ove vrste baštine Hercegovine.

7. S. Musa, M. Misilo (2016): METODOLOGIJA IDENTIFIKACIJE GEODIVERZITETA U BIH, Četvrti kongres geografa u FBiH, Sarajevo

Kratak opis rada: U radu se razvija koncept georaznolikosti ili geodiverziteta, za čije vrednovanja postoji izuzetna potreba, što opet ukazuje na neophodnost razvitka metodologije njegova istraživanja. Prikaz dosadašnjih istraživanjima autorima omogućuje zaključak kako je do sada uglavnom rađeno na njegovoj identifikaciji u različitim reljefnim cjelinama: subpolarna, alpska, riječna i zaštićena područja. Tek nekoliko godina unazad geografi redefiniiraju pojam geodiverziteta i počinje objavljivanje radova kompleksnog vrednovanja georaznolikosti. Svi pristupi temelje se na diverzifikaciji prostora u posebne regije. Smatra se kako će nakupljanje tog materijala trajat dulje vrijeme, poglavito obzirom na nepostojanje standardizirane kvalifikacije i problem subjektivnih kvantifikacija činitelja geodiverziteta. U nekim europskim zemljama razvoj geodiverziteta usmjeren je na izradu atlasa geodiverziteta (Švicarska, Poljska, Slovačka, Finska). Nova stečevina u obradi prostornih podataka je GIS, i može dati dovoljno mogućnosti za specijaliziranu analizu. U tom kontekstu, glavni metodološki zadatak je objektivna procjena pokazatelja i njihova kartografska vizualizacija. Autori su pred sebe postavili cilj prikazati postojeće koncepte u pogledu izdvajanja georaznolikosti, te definirati okvire u kojima se kreću metodološki i metodički standardi po kojima bi trebalo voditi istraživanje u BiH na izradi karata geodiverziteta, i kao konačni zadatak, prikazati preliminarana istraživanja za razradu koncepta atlasa geodiverziteta BiH. Rad predstavlja pomak u istraživanju geografskog koncepta krajolika i regionalizacije BiH.

8. S. Musa, D. Pejnović, E. Hrelja (2016): Problemi održivog razvoja Parka prirode Blidinje, Zbornik radova 4. Kongresa geografa Bosne i Hercegovine, 495-519.

Kratak opis rada: U radu se istražuju aktualni problemi održivog razvoja u Parku prirode Blidinje. U okviru toga pobliže su razmotreni: geografski položaj i prirodno-geografska obilježja (kao datost, polazna osnove za vrednovanje njegovih prostornih resursa), osnove historijsko-geografskog razvoja (način kreativnog prilagođavanja društva i narušavanje ekološke ravnoteže u prošlosti), zaštita, upravljanje i prostorno planiranje (kao jedan od uzroka, umjesto sprječavanja problema održivog razvoja), suvremene funkcije i njihov prostorni utjecaj (opterećenost prostora kao čimbenik degradacije okoliša i pejzaža) te kvaliteta vode kao indikator ekoloških promjena. Rezultati pokazuju da je temeljni uzrok recentnih problema održivog razvoja stihijska urbanizacija (izgradnja turističko-stambenih objekata), uglavnom bez regulatorne osnove, u zaštićenom području od sredine 1990-ih godina. Tako izgrađene objekte karakterizira nepropisan ispušt otpadnih i sanitarnih voda u vodopropusne kvartar e sedimente, što zbog krške cirkulacije vode ima dalekosežne posljedice za okoliš. Prema specifičnim parametrima, površinske vode u Parku pripadaju III i IV kategoriji kvalitete vode, dok je u nekim površinskim i podzemnim vodama utvrđen prekomjeran broj nedopuštenih mikrobioloških sadržaja. Zaključak autora da dosegnuti stupanj onečišćenja površinskih voda i krškog vodonosnika, i njime uvjetovani zdravstveni rizici, nameću potrebu neodgodivog poduzimanja mjera za saniranje uzroka nastanka tog krucijalnog problema, mora biti prvi problem svih korisnika prostora. Rad predstavlja značajan doprinos geografskog sintetiziranja geoprostornih odnosa u konfliktnom području.

9. S. Musa (2016): MAP FOR TOURISTS AND FOREIGNERS IN GERMAN, FRENCH, CYRILLIC AND LATIN FROM 1909-CONTRIBUTION TO THE KNOWLEDGE OF THE HISTORICAL DEVELOPMENT THEMATIC CARTOGRAPHY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA, Geografski pregled No.37 ; pg 145-167, Year 2016, <http://geografskipregled.geodrustvo.ba/pregledi/geogrew/6/Snjezana%20Musa.pdf>

Kratak opis rada: U radu se istražuje nastanak i historijski razvoj turističkih karata. Autorica smatra kako je karta Ertzlauba, nastala 1500 godine za potrebe hodočasnika u Rim, prva turistička karta na svijetu, jer se u njoj nalaze osnovni pokazatelji koji turistima i danas trebaju: one pružaju informacije o putovanju, usmjerene na širu publiku, vrlo su precizne i pouzdane te ispunjavaju svojstva metričnosti, prostranosti, modelnost pa čak i estetičnosti. Posebnu vrijednost ovoj karti, prema mišljenju autorice, daje činjenica da se na njoj nalazi ime Bosne, tadašnje kraljevine, bez obzira što je već bila osvojena od strane Osmanlija, kao i ime jednog od kraljevskih sjedišta-Jajca. Ertzleubova karta "Put u Rim" sadrži sve elemente koje jedan turist trebala: imena naselja, njihove elemente veličine, pripadnosti, udaljenost, legendu u vidu priručnika. Karta ima orijentaciju kao i neke turističke atrakcije. Cilj ovoga rada bio je pokazati prvu turističku kartu na svijetu, ali je istraživanje dovelo i do drugih spoznaja što radu daje posebnu vrijednost. Legenda ove karte je bogata znakovima, posebno onim koji se odnose na kategorije crkava i naselja, tj. gradova. Glavna hipoteza autorice je dokazana i činjenicom da ova karta ima istu funkciju kao i moderne turističke karte: pomažu hodočasnici -turistima na putu do odredišta.

10. S. Musa, M. Misilo, Ž. Siljković (2016): GEODIVERSITY AS A FUNDAMENTAL DETERMINANT IN DISTINGUISHING GEOPARKS IN SE EUROPE, Monitoring and Management visitors in recreational and protected Areas, Abstract book, Novi Sad, 413-416.

Kratak opis rada: U radu se istražuje problem definiranja geodiverziteta na širem prostoru JI Europe, gdje postoji samo jedan geopark. Autori navode kako je upravo neprihvatanje definiranja pojma geodiverziteta, kao širokog geografskog poimanja prostorne stvarnosti, razlog nepostojanja istih Geografski prostor ima brojne elemente sadržaja koji mu daju izrazitu raznorodnost, a u izdvajanju geoparkova mora ih se tretirati temeljem obrade teorijskih i praktičnih geografskih spoznaja, to znači ukazati na važnost primjene sintetskih geografskih zaključivanja. Sumirajući geoprostorne sadržaje, njegove elemente pa i funkcije, autori navode kako se da razumjeti da je geodiverzitet unikalan sustav, sadržajno i funkcionalno poseban, prepoznatljiv upravo kroz izvjestan lokalitet. U njemu se ogleda preduvjet postojanja okoliša, kao lokacije živih bića (pa i čovjeka) sa svim posebnostima uvjetovanim upravo geoprostornim diverzitetom. Postojanje geodiverziteta time je dokazano i nije svedeno na čisti fizičkogeografski sustav, te ga kao takvog treba izučavati. Autori pravilno dovode u nadređen položaj pojam geodiverziteta pojmu biodiverziteta i nastoje isti uvesti u geografsku terminologiju, što predstavlja vrijedan iskorak u oblasti interdisciplinarnog istraživanja.

11. Ž. Siljković, S. Musa (2016): PARK GEOPAPUK AND THE TOURISM ACTIVITY, MONITORING AND MANAGEMENT VISITORS IN RECREATIONAL AND PROTECTED AREAS, Abstract book, Novi Sad, 416-419

Kratak opis rada: U radu se ukazuje kako na prostoru JI Europe postoji samo jedan Geopark-papuk u Republici Hrvatskoj. Kroz njega se ukazuje na raznolikost geoprostora i potencijal koji geografija, kao kompleksna sintetska znanost, ima i može iskoristiti za promoviranje geodiverziteta, geoparkova i geoturizma baziranog na geocites. Osnovne smjernice razvoja mreže geoparkova zasnovane je na tri poveznice: konzervacija, edukacija i geoturizam, te autori naglašavaju kako je geodiverzitet podloga za izdvajanje geoparka. Kroz postojanje geoparka najlakše se organizira geoturizam, koji uključuje prirodne turističke resurse (čine ga reljefni oblici, krajolik, sedimenti, stijene, fosili, tlo, minerali, proziva procese tektonike, vulkanizma, trošenje stijena, erozija, akumulacija i dr), ali i čovjek koji je svoj život prilagodio svakom od tih elemenata. To znači da geoparkove treba istraživati s aspekta historijskog razvoja okoliša- nova dimenzija geografskog pristupa prostoru. Navode kako se kao turistički resursi koriste panorame, vidici, krajolici s ljudskim utjecajem, sela, vrste putova i dr. To znači da se rade organizirane ture s prijevozom, samostalne ture, specifične aktivnosti (centar za posjetitelje, virtualni obilasci), vrši interpretacija (centar za posjetitelje, staze) te planira i upravlja (geozaštita, posjetitelji, promotivni materijali), što je sastavnica geografskog istraživanja prostora, pa je logično tražiti od geografa da nominiraju određena područja u kategoriju geoparkova. Autori navode da lokalna zajednica trebala biti zainteresirana za nominiranje geoparkova jer se geoturizam temelji na geonaslijeću, on je ekonomski održiv, (doprinosi lokalnoj zajednici i potiče geozaštitu), edukativan (kroz geointerpretaciju) i ostvaruje zadovoljstvo turista. Rad sadrži objavljene rezultate znanstvenoga istraživanja, a njegovo težište je na usmjeravanju i primjeni korisnih priloga iz područja geografije. Iznesena zapažanja napisana su na sustavan i razumljiv način, u skladu s geografskim profilom.

12. S. Musa, M. Misilo, A. Krsic (2015): GEOTOURISM AS A FACTOR OF DEVELOPMENT OF MID-BOSNIAN SCHIST MOUNTAINS AREA (EXAMPLE OF FOJNICA MUNICIPALITY), <http://revije.ff.uni-lj.si/Dela/article/view/dela.43.1.109-122/5333>; <http://dx.doi.org/10.4312/dela.43.1.109-122>

Kratak opis rada: U radu se, na temelju povijesnih izvora te terenskih istraživanja istražuje srednjovjekovno rudarenje u rudnicima željeza Dusina, rudnik zlata Bakovići te rudnik srebra Ostružnica. Isti su odabrani zbog geoloških karakteristika lokaliteta koji imaju međunarodni značaj, povijesne vrijednosti, unikatnosti, dostupnosti i njihove međusobne povezanosti. Vrednovanje starih rudnika provedeno je na osnovu prirodnih i antropogenih karakteristika odabranih lokaliteta kroz 10 parametara. Svaki parametar vrednovan je ocjenom od 0 do 8. Na temelju dobivenih rezultata, rudnici su svrstani u tri kategorije: nepogodan, djelomično pogodan i pogodan za turističku prezentaciju. Primijenjena metodologija daje mogućnost da se odredi je li odabrani lokalitet potencijalni turistički objekt s prevladavajućim prirodnim ili antropogenim karakteristikama.

Rezultati vrednovanja prirodnih i antropogenih karakteristika za tri odabrana rudnika ukazuju da je opća ocjena turističkih vrijednosti starih rudnika Fojnice 4.71 te da su odabrani rudnici

djelimično pogodni za turističku prezentaciju i korištenje. Na osnovu pojedinačnih ocjena, rezultati ukazuju da rudnik zlata Bakovići posjeduje najveći geoturistički potencijal te da je najpogodniji za turističku prezentaciju i korištenje (prosječna ocjena je 6,75). Rudnik Dusina sa ocjenom 4,90 djelomično je pogodan, a rudnik Ostužnica se smatra nepogodnim za turističku prezentaciju i korištenje sa prosječnom ocjenom 2,50. Autori dokazuju kako općina Fojnica ima potencijal za razvoj geoturizma temeljenog na rudarskom i geološkom naslijeđu te da bi daljnja istraživanja i aktivnosti trebalo usmjeriti na kreiranje cjelovitog geoturističkog proizvoda koji može uključivati geološke ture (geostaze različite dužine), rekreativno ispiranje zlata, edukacijski centar s geološkim i rudarskim sadržajima i slične aktivnosti. Veliki potencijal ima i povezivanje s ostalim rudarskim područjima unutar Srednjobosanskog škriljavog gorja (npr. općina Kreševo). Primijenjena metodologija predstavlja vrijedan primjer znanstvenoga istraživanja i vrednovanja baštine. Rad predstavlja metodološki sređeno, znanstveno utemeljeno znanje o rudarskim tradicijama i baštini Središnje Bosne.

13. Snježana Musa, Željka Šiljković, Azra Čelik (2015): VERNACULAR REGIONS AS A DETERMINANT FOR DEVELOPMENT OF CREATIVE TOURISM IN BOSNIA AND HERZEGOVINA, ITHMC conference, Sarajevo, 2015., <https://www.ithmc.com/content/abstracts>

Kratak opis rada: U radu se, prvi puta kod nas, vrši vernakularna regionalizacija BiH, kao postupak identificiranja nekog prostornog identiteta, odnosno kartira doživljaj kolektivne pripadnosti određenom prostoru. Budući da sadrži jedinstvene fizičko-geografske, socio-geografske i kulturne determinante, prostor je osnova za formiranje, oblikovanje i održavanje prostornog identiteta. Prostorni identitet je termin koji označava svijest i osjećaj pripadnosti određenom prostoru. Rezultat je specifičnih povijesno-geografskih zbivanja, prirodno-geografskih uvjeta, ekonomskih prilika i drugih faktora. Prostorni identitet je misaona kategorija koja se predstavlja objektivnom stvarnošću: davanjem imena naseljima, isticanjem vizuelnih simbola, kulturnim naslijeđem. Autori u posljednjoj etapi svoga rada, u postupku određivanja vernakularnih regija, vrše anketiranje 800 stanovništva na istraživanom području i dolaze do originalnog metodološkog pristupa. nazive vernakularnih regija izvode iz prve asocijacije na zavičaj. Tako su vernakularne regije Bosne i Hercegovine oblikovane prema principu osjećaja pripadanja i prve asocijacije na zavičaj, odnosno prostorna asocijacija oblikuje "mentalnu sliku" o kulturnom identitetu njenih stanovnika, povijesnim dešavanjima ili privrednim djelatnostima, što predstavlja novi metodološki korak u geografskom istraživanju vernakularne regije. Posebana vrijednost rada je karta sa 11 vernakularnih regija BiH. Svaka od njih je identifikovana po specifičnom prehranbenom proizvodu, tradicionalnom gastronomskom specijalitetu, određenom povijesnom događaju, znamenitoj ličnosti ili kulturnopovijesnoj ostavštini. Ove su regije iznjedrile potencijale za razvoj kreativnog turizma, što je također doprinos praktičnoj geografiji i metodološki prikaz teorijskih postavki vernakularizma .

14. MUSA, Snježana; KRANJČEVIĆ, Jasenka; ŠAKIĆ, Dario (2015): DO MEMORIAL SITES FROM THE SECOND WORLD WAR POSSESS POTENTIAL FOR TOURISM DEVELOPMENT–Examples from Croatia and Bosnia and Herzegovina. In:II *International Tourism and Hospitality Management Conference*. 2015.

Kratak opis rada: U radu se ukazuje na činjenicu uništavanja kulturne baštine iz perioda Drugog svjetskog rata na teritoriju BiH i RH. Autori smatraju kako svaka država zasebno neće postići kategoriju međunarodnog značaja tih lokacija, osim ako se ne kreira zajednička platforma koja će obuhvatiti turističku ponudu i turističku suradnju memorijalnog značenja. Iz primijenjene metodologije i izvora donosi se zaključak kako je neophodno obnoviti devastirana područja te ih staviti u funkciju turizma, na način da se osuvremeni prezentacija navedenih poručja, osobito stoga što su memorijalna područja u obje države za vrijeme socijalizma bila planski osmišljena, gotovo svagdje obilježena umjetničkim skulpturama, ponegdje izgrađena muzejskim i drugim vrstama građevinama potrebnim za selektivne oblike turizma. Ne ulazeći detaljnije u povijesno-vojne činjenice, autori traže da se revalorizira spomenička vrijednost za potrebe memorijalnog turizma. Također se ukazuje na činjenicu da su neka memorijalna područja iz toga vremena nastala kao djela najkvalitetnijih umjetnika Jugoslavije, te osim memorijalnih imaju i umjetničke vrijednosti. Rad metodološki predstavlja doprinos na uspostavi specijalističkih pogleda na zakonitosti, teorije razvoja, fenomene određenog vremena i prostora, koji su specifičnim procesima i postupcima znanstvenog istraživanja omogućili formuliranje zahtjeva za zaštitom objekata istraživanja.

15. S. Musa, Ž. Šiljković (2015) MEĐUGORJE – THE CENTRE OF RELIGIOUS TOURISM AND URBAN CHAOS,
https://dub122.afx.ms/att/GetAttachment.aspx?file=28480e99-af8a-432b-8cc9-9e53b478fe96.pdf&ct=YXBwbGljYXRpb24vcGRm&name=MWE2NTM4ZjItODU1NS00OTMwLWE4NzYtM2ZhZjZiOTFhOTBhSUdVIDIwMTUgQm9vayBvZiBBYnN0cmFjdHMucGRm&inline=0&rfc=0&empty=False&cid=fc72c8e3021b5dd5&entryPt=download&biPrevious=6e28b74f-114e-4313-b350-9a7756265c4e_01418d19765_10420&blob=MHwxYTY1MzhmMi04NTU1LTQ5MzAtYTg3Ni0zMmFmNmI5MWE5MGFJR1UgMjAxNSBCb29rIG9mIEFic3RyYWN0cy5wZGZ8YXBwbGljYXRpb24vcGRm&hm_login=snjezamusa&hm_domain=hotmail.com&ip=10.111.12.8&d=d1156&mf=0&hm_ts=Mon%2c%2011%20Apr%202016%2013%3a57%3a47%20GMT&st=snjezamusa&hm_ha=011611b9c7c905a650c15822caa1f63b53336c46159f48d1e3f76aaf45435fa2a9&oneredir=1

Kratak opis rada: U radu se istražuje Medjugorje s različitih aspekata razvoja religijskog turizma. Autori ukazuju na nagli razvoj naselja i probleme koji su s tim izazvani te kategoriziraju nastalu situaciju kao „urbani kaos“. Iz provedene ankete uočava se izrazita želja za stjecanjem materijalnog, koja je probudila ideje kod lokalnog stanovništva, pa se od jednog dana svetkovanja, danas slavi 26 dana različitih oblika ispovijedanja vjere. To dovodi do naglog razvoja smještajnih kapaciteta koje ne prati ostala infrastruktura, pa se često pojavljuje zastoje u prometu, problem odlaganja smeća, smještaja otpadnih voda i td. Posebno se ukazuje na problem nepostojanja kanalizacije i postojanja ztv. septičkih jama, čije dno je

otvoreno u krški karbonatni prostor Hercegovine, doline Neretve i njene delte. U radu se iznosi problematika urbanih prostora na kršu, koji je nedovoljno istražen. Donosene strategije i planovi za održivo upravljanje razvoja turizma nisu naglasili specifičnost problema u krškim područjima. Na području naselja Medjugorje analiziraju se klasični i integralni u opterećenosti prostora. Krš je poseban kao stanište, ali i kao dio hidrološkog ciklusa, gdje je otjecanje specifično zbog pukotina i većeg praznog prostora u tlu kroz koje se otpadne vode vrlo brzo kreću prema Neretvi i Jadranskom moru. Njegovo zagađenje ovisi o procjeđivanju zagađivača kroz razlomljenu stijensku masu. Zbog toga održivost voda u krškim područjima zahtjeva primjenu drugačijih, specifičnih metoda pa autori traže da se mjere održivog razvoja najprije utvrde, a potom i primijene u ovom trećem po veličini Marijanskom svetištu u Svijetu.

16. S. Musa (2015): HRVATSKA ENCIKLOPEDIJA BOSNE I HERCEGOVINE TOM I i II. / [glavni urednik Jakov Pehar ; karte Snježana Musa, Krešimir Regan ; katrografija Tomislav Kaniški ; fotografije Marijan Karaula ... et al.] Mostar : Hrvatski leksikografski institut Bosne i Hercegovine, 2009-2015.

Kratak opis rada: Hrvatska enciklopedija Bosne i Hercegovine prva je enciklopedija, ne samo nacionalna (hrvatska) nego i enciklopedija uopće, nastala u Bosni i Hercegovini. Ona je i enciklopedija bosanskohercegovačkoga prostora u cjelini, što upućuje na to da je u obzir uzet povijesni, kulturni, društvenopolitički i državopravni kontekst kroz gotovo sve najvažnije teme iz povijesne, političke, kulturne i vjerske problematike relevantne za enciklopedijski prikaz života Hrvata u Bosni i Hercegovini, kao što su geografski položaj, granice, geološka i geomorfološka agrađa, morfostrukturni sklop, stanovništvo, migracijem, urbanizam, granice između pokrajina i dr. Sve su to teme koje su morale biti obrađene u formatu makroepedijjskih ili velikih enciklopedijskih članaka, pa su već i po tomu ozbiljni i izazovni poduhvati, a neke od njih su po prvi put uopće enciklopedijski obrađivane, kao granica između Bosne i Hercegovine, prirodno geografske predispozicije koncentracije stanovnika u BiH i dr. koje je obradila S. Musa, ujedno i autorica tematskih karata, te njen rad predstavlja značajni istraživački doprinos znanstvenoj publikaciji.

17. S. Musa, J. Kranjčević, M. Misilo (2015): KORISNICI PROSTORA I KONFLIKTA STANJA U ZAŠTIĆENOM PODRUČJU PP BLIDINJE....4 SRPSKI KONGRES GEOGRAFA, sa međunarodnim ucescem, DOSTIGNUCA, AKTUELNOSTI I IZAZOVI GEOGRAFSKE NAUKE I PRAKSE, povodom 150 godina od rođenja Jovana Cvijica, Univerzitet u Beogradu-Geografski fakultet, Srpsko geografsko drustvo, u saradnji sa PMF-om u Novom Sadu- Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo, PMF-om Univerziteta u Nisu-Departmanom za geografiju, PMF-om Univerziteta u Pristini sa sedistem u Kosovskoj Mitrovici- Odsek za geografiju, PMF-om Univerziteta u Banjoj Luci, Geografskim institutom "Jovan Cvijic" SANU, Filozofskim fakultetom Univerziteta u Istocnom Sarajevu-Odsjek za geografiju, Geografskim drustvom Republike Srpske, ZBORNIK RADOVA, knjiga 2, str.413-421, ISBN 978-86-6283-033-3

Kratak opis rada: U radu se ukazuje na promašaje, namjerne ili slučajne prilikom donošenja odluka o upravljanju zaštićenim područjima. Autori smatraju kako je potrebno imati na umu koje i kakve vrste prijetnji očuvanju temeljnih vrijednosti područja postoje. Veliki broj prijetnji u području PP Blidinje dolazi izvan granica zaštićenog područja i na njih je vrlo teško utjecati. No, autori ukauju kako je direktne prijetnje unutar granica zaštićenog područja, moguće i potrebno adekvatno tretirati, ali u tom segmentu prostornog planiranja nema odgovarajućih akcijskih planova, koje bi sveobuhvatnom analizom prostora dale smjernice razvoju usklađenom s prirodom. Navodi se da je u Svijetu uloga istraživanja na području upravljanja okolišem, između ostalog, usmjerena i na utvrđivanja procesa koji narušavaju okoliš. Kod nas je uloga geografa u tim istraživanjima minorna. Ondje se uglavnom proučavaju biološki, geomorfološki i ekonomski utjecaj itih, te se u radu apelira na jačanje uloge geografije, osobito vezano za činjenicu da je BiH pretežito planinska i krška zemlja, u kojoj su prirodni kompleksi još uvijek jako dobro očuvani. Uočava se nastojanja autora na korištenju izraza geodiverzitet, široka i kompleksno definiranog, jer se u Smjernicama IUCN-a za krš i planinska područja naglašava „zaštita planinskih područja ima naročito značajnu ulogu u očuvanju svjetskog biodiverziteta te različitih geoloških i geomorfoloških pojava i procesa“ te da „zaštita krša nije samo pitanje očuvanja zanimljivih, lijepih ili znanstveno interesantnih prirodnih pojava već njihovo očuvanje ima vrlo značajne okolišne implikacije iz kojih proizlaze i vrlo značajni ekonomski utjecaji (naročito u upravljanju vodnim resursima)“. U tom kontekstu potrebna su kontinuirana interdisciplinarna istraživanja krških i planinskih područja kao bi se njihova vrijednost očuvala. Rad predstavlja doprinos u definiranju geografskih principa održivosti koje treba primijeniti u svim sektorima pa tako i u planiranju i gradnji urbanih područja na planinama u kršu BiH.

18. S. Musa (2014): PRILOG POZNAVANJU POVIJESNE KARTOGRAFIJE: STARA TURISTIČKA KARTA SARAJEVA, Geografsko obrazovanje, nauka i praksa: razvoj stanje i perspektive / Grčić, Mirko ; Filipović, Dejan ; Dragičević, Slavoljub (ur.). - Beograd : Univerzitet u Beogradu ; Geografski fakultet , 2014. 381-386 (ISBN: 978-86-6283-015-9) <http://www.gef.bg.ac.rs/odrzan-naucni-skup-sa-medjunarodnim-ucescem-geografsko-obrazovanje-nauka-i-praksa-razvoj-stanje-i-perspektive/>

Kratak opis rada: U radu se govori o počecima razvoja turizma u BiH pri čemu se ukazuje na fundamentalnu povezanost s planinarstvom, koje svoj razvoj započinje dolaskom Austro-ugarske monarhije. Tada stanovnici Europe ispoljavaju pojačan interes kako za planinarske tako i turističke i znanstvene aktivnosti. U takvom ozračju nastala je prva planinarska organizacija u BiH nazvana Bosanskohercegovački turistički klub, utemeljen 21. rujna 1892. godine. Njegovi su osnivači bili visoki i viši vladini činovnici, a prvi predsjednik kluba bio je LOTHAR BERG, vladin povjerenik za grad Sarajevo. Aktivnosti Turističkog kluba BiH odvijale su se na planu izgradnje planinarskih objekata, markiranju planinarskih staza, organiziranju izleta, jednom rječju promidžbi planinarstva. Taj je Turistički klub izdao prvu turističku kartu sarajevske okolice pod imenom „Karta za turiste i strance“, a tiskana je 1909. godine, što je predmet ovoga rada. Metode rada koje autorica ovdje primjenjuje u analiza kartografskih elemenata, pokazuje metodološku specifičnost kartografske interpretacije karte: njena

kompozicija, estetičnost, metričnost i dr. Posebna vrijednost rada je dokazivanje turističkih sadržaja i infrastrukture u okolici Sarajeva, što autorica detaljno analizira. Vrijednost karte je i postojanje ključa za tu turističku kartu, koji je urađen radi lakšeg korištenja karte, a sadrži objašnjenja, značenje i elemente skraćenih naziva korištenih znakova. Autorica je pronašla jednu od najstarijih turističkih karata Sarajeva, koja svojim sadržajem i točnošću, ukazuje kako je i onda, kao i danas, osnovni postulat turističkih karta biti svojevrsnim katastrom, odnosno bazom prostorno vremenskih podataka, koji čine predispozicije, pa i dokument za razvoj turizma. Na tematskim turističkim kartama odabirom odgovarajućih sredstava i metoda kartografskog izražavanja, kroz primjenu osnovnih svojstava karte, a osobito mjerljivosti, točnosti, cjelovitosti i estetičnosti, postiže se da karta postaje, za turistu-korisnika, i sredstvo i metoda njegovog boravku u nekoj destinaciji, što Karta za turiste i strance iz 1909.godine sasvim sigurno jeste. Rad je značajan doprinos istraživanju historijske kartografije u BiH, ali i doprinos metodologiji kartografskih istraživanja karata uopće.

19. S. Musa, J. Kranjčević (2014): THE HISTORICAL DEVELOPMENT OF THE IDEA OF TOURISM IN THE CANYON DREŽANKA,- 120 godina Geografskog fakulteta u Beogradu, 2014 - bib.irb.hr, Geografsko obrazovanje, nauka i praksa: razvoj stanje i perspektive / Grčić, Mirko ; Filipović, Dejan ; Dragičević, Slavoljub (ur.). - Beograd : Univerzitet u Beogradu ; Geografski fakultet , 2014. 381-386 (ISBN: 978-86-6283-015-9) <http://www.gef.bg.ac.rs/odrzan-naucni-skup-sa-medjunarodnim-ucescem-geografsko-obrazovanje-nauka-i-praksa-razvoj-stanje-i-perspektive/>

Kratak opis rada: U radu se daje osvrt na resursnu osnovu i povijesni tijek razvoja turizma u kanjonu Drežanka u Bosni i Hercegovini. Autorice izrađuju detaljnu geografsku (prostornu), socijalnu, kulturnu i ekonomsku analizu u kanjonu kao specifičnoj, zatvorenoj sredini. Iz analize povijesnih dokumenata vidi se kako je ideja razvoja turizma na ovom području stara više od jednog stoljeća, od vremena kada je Maude M. Holbach, davne 1910. u knjizi *Bosnia and Herzegovina - some wayside wanderings* (Bosna i Hercegovina – usputna lutanja) prepoznala prostorne potencijale za razvoj turizma kanjona Drežanka, a kao potencijale izdvajala ribolov, planinarenje i lov, uz izgradnju ne pretjerano luksuznog hotela negdje u Jablanici. Zanimljivo je kako je razvoj ideje star, ali nikada realiziran! Želeći promijeniti stanje, autorice ukazuju da samo kvalitetno osmišljeni različiti i specifični sadržaji mogu predstavljati specifičan turistički proizvod. Nakon detaljne analize problematike, pregleda dosadašnjih teorijskih razmatranja i sinteza rezultata istraživanja autori ukazuju da je upotrebna vrijednost atrakcija izuzetno visoka, ali je nema na tržištu, te pozivaju odgovorne na donošenje primjenljivijih strategija razvoja, ali ukazuju i na potrebu obrazovanje lokalne zajednice iz ove oblasti. Rad predstavlja vrijedan historijsko geografski prikaz razvoja jedne ideje.

20. S. Musa, D. Šakić (2014): POVIJESNI OKVIR RAZVOJA TURIZMA U KANJONU DREŽANKE, Gradovrh, Tuzla, 229-239.

Kratak opis rada: U radu se govori o kanjonu Drežanke koji geološkim rasjedom razdvaja planine Čvršnicu i Čabulju. Smješten je u središnjem dijelu BiH, na području koje je

geografski izdvojeno u regiju Visokog krša. Rasjedna dolina kanjona Drežanke predstavlja u Europi jedinstven otvoreni mezozojski profil, dubok preko 1000m, koji se pruža pravcem istok-zapad. U kanjonu su džinovski evorzioni lonci, osuline, vododerine, strmci ... Na tako malom prostoru je otvorena geografska, geomorfološka, biološka, urbanistička, ekološka, turistička i historijska rijetkost i atrakcija. Zakonski, ovaj prostor nije u cjelosti zaštićen, a ima čak 4 nacionalna spomenika. (Natpis Mostana Babonjića, nekropole stećaka I skupina od 4 križa na Sveći, džamija). Iz navedenoga s evidi kako je to polygon za. Uz prirodne-geografske naglašava se i posebnost društveno-geografske komponente, u kojima se izdvaja legenda o uzgoju sokolića za sultane i dovodi u vezu toponimija kanjona sa legendom. Autori ukazuju na mogućnost turističke valorizacije, ali iako je u valorizaciji resursa prosječna ocjena izuzetno visoka, turizma ondje nema, te se zaključuje kako je nedovoljno obrazovanje i zatvorenost doline dovoljno da se mora krenuti „odozgo“ s razvojem. Rad pridonosi razvoju metodologije valorizacije postupka ocjenjivanja prostora, objekata i pojava u njemu, kao resursa za turističko iskorištavanje.

21. S. Musa (2013) : ULOGA TERENSKE NASTAVE STUDENATA GEOGRAFIJE U OBRAZOVANJU STUDENATA TURIZMA NA STUDIJU GEOGRAFIJE, Pedagogija, obrazovanje i nastava : zbornik radova 2. međunarodne znanstvene konferencije Mostar, 21.-23. ožujka 2013.

Kratak opis rada: U radu se govori o problemu nepostojanja postterenske analize rezultata i prikupljenog materijala, kao i činjenici da se sama priprema terenske nastave često svodi na vulgarizaciju geografskih sadržaja pri čemu se studentu daje da upiše ime lokaliteta i evv. priloži fotografiju u unaprijed oblikovano izvješće. Naglašava se potreba promjene curiculuma i insistira na tzv. problemskom pristupu u terenskim istraživanjima, gdje bi studenti izvršili identifikaciju i valorizaciju elemenata baštine u npr. turističke svrhe. Autori ukazuju kako ovakav pristup zahtijeva mnogo priprema i nastavnika erudita, koji prepoznaje mogućnosti, ali i poznaje stanje na terenu, te na izvjestan način postaje menadžer, jer je i organizator i voditelj, studentski suradnik, koordinator i evaluator. Autori su proveoli anketu i navode se rezultati iste sa zaključcima da je terenska nastava nezamjenjiv oblik nastave u geografiji, u području turizma, terenska nastava je omogućila prepoznavanje i izdvajanje turističkih atrakcija u geografski različitim područjima kao i prepoznavanje značenja koji atrakcije imaju u kreiranju turističkog proizvoda neke destinacije, ona traži povezanost prirodnih i društvenih čimbenika i njihov utjecaj na formiranje kulturnog identiteta različitih prostora i mogućnosti za njihovu uporabu u turizmu, omogućuje razvijanje kritičkog promatranja stanja u prostoru, antropogenih zahvata i njihovog utjecaja na funkcionalnu, ekološku i estetsku dimenziju prostora. U radu se naglašava uloga fotografije u istraživanjima i naglašava kako je izlazak na teren nezamjenjiva geografska metoda rada. Rad daje doprinos razvoju metodologije terenske nastave u geografiji.

22. S. Musa, Ž. Šiljković (2012): USPOREDNA ANALIZA POLOŽAJA GEOGRAFIJE NA NEKIM STUDIJIM RAZREDNE NASTAVE U R HRVATSKOJ I BIH, pozivno predavanje, Znanstveni skup povodom obilježavanja 115. Godišnjica kontinuiranog djelovanja HGD: Geografija u sustavu znanosti i odgojno-obrazovnom sustavu, Zagreb, 2012.

Kratak opis rada: U radu se govori o problemu nepostojanja ustaljenih standarda geografskih sadržaja u nastavi nekih studija razredne nastave na prostorima ex Jugoslavije. Klasifikacija geografskih sadržaja koja je u radu navedena pokazuje da razlike nisu vezane za institucije s hrvatskim nastavnim planom i programom u BiH i Republici Hrvatskoj, nego ovise o nastavnom kadru koji već postoji i o snazi predavača didaktičke skupine predmeta. Tako se ukazuje na činjenicu da čisto geografske sadržaje predaje pedagog, iako nikada nije slušao smjenu dana i noći, posljedice i dr. Svi ovi sadržaji su temeljni pristup odgoju i obrazovanju stanovnika naših prostora. Ovi sadržaji imaju pored obrazovnog i odgojni aspekt jer pomažu učenicima u poimanju prostora, razumijevanju prirodnih i društvenih pojava i procesa u njemu, razumijevanju međuodnosa čovjeka s prirodom i td. Ravnoteža u geografskom prostoru rezultat je i svjesnosti čovjekovog postojanja u istoj. Naš student razredne nastave, pa kasnije i njegovi učenici iz kolegija Geografija ne primaju dovoljno geografskog obrazovanja za prijenos svojim učenicima. Ovo se osobito odnosi na problem prijenosa zavičajnosti, odnosno regionalno geografske sadržaje lokalne sredine. Zaključak je jasan: na studij razredne nastave neophodno je uvesti barem još jedan semestar nastave geografije u kojem bi se primijenilo regionalno geografski pristup izučavanju lokalne zajednice i na taj našim omogućilo lakši prijenos znanja onih sadržaja koji se u nastavi prirode i društva traže, a na studiju ih pristupnici nikada nisu izučavali. Dobro poznavanje materijala koji predaje nastavniku je važno ne samo zato što mora biti sposoban građivo učiniti privlačnim učenicima, nego i zato što učitelji koji posjeduju dobro znanje o svojem predmetu zna lekcije učiniti privlačnijima i zanimljivijima mlađoj djeci. Oni barataju s više supstancije koju mogu učiniti zanimljivom, te ovaj rad pridonosi pozicioniranju geografa na ravni metodičara na studijima razredne nastave.

23. S. Vasilj et al (2012): ARCHAEOLOGICAL LEXICON HERZEGOVINA, 2012, FMZIO

Kratak opis rada: U vodiču se rekonstruira arheološka baština Hercegovine, od 1884. godine, s ciljem popularizacije ove baštine ne samo znanstvenoj javnosti, nego svima kojima dođe u ruke. "Arheološki vodič Hercegovine" obrađuje neke od preko 2,500 lokaliteta u kojima se pričao o prošlosti koju baštiniamo za budućnost. **Uloga S. Musu u arheološkom vodiču** bila je prikazati prirodno geografski okvir koji je iznjedrilo ovakvu bogatu arheološku baštinu, što je ona, kao vrsni geografski znalac sintetizacije i učinila, približivši geomorfološki i hidrološki geoprostorni okvir Hercegovine širokom krugu čitalaca naglašavajući da je „ Hercegovina je jedan neistražen rudnik i za turizmologe koji trebaju ovu baštinu pokazati svijetu “

24. Grupa autora, (2012): EMIGRATION OF LJUBUŠKI, scientific monograph, 2012
Publisher Municipality Ljubuški

*Kratak opis rada: U knjizi se govori o ljubuškom iseljeništvu, koja je namijenjena kako onim akogi su „tamo“ tako i onima koji su „ovdje“. **Uloga S. Musa u knjizi je bila osvjetliti, s geografske točke gledišta, stanje resursne osnove u ovom području kroz povijest do danas. Autorica daje na zn anje kako je ovo samo jedan djelić Mediterana, koji je sa južne strane Europe isti od Atlantika do Crnog mora, od Iberijskog preko Apeninskog do peloponeskog poluostrva: krečnjak u podlozi, malo obradivog tla, hidrografsk amreža spuštена u podzemlje, vode ima u izobilju zimi, ljeti je oskudica...Život je ovdje težak i osuđen na siromaštvo, stoga je i emigracija svuda ista: Španija, Portugal, Italija, Grčka, Albanija pa i ex Jugoslavija, posebno Hrvatsak-Dalmacija i Hrecgvovina. U radu se, prvi puta kod nas, jasno ukazuje da politika nije jedini uzrok emigracije.***

25. S. Musa (2012): Referentna GEOGRAFSKA ISKUSTVA U KLASIFIKACIJI, TIPIZACIJI I IZDVAJANJU KRAJOLIKA U BOSNI I HERCEGOVINI, XII: kongres geografa u FBiH, Tuzla, 2012. Zbornik abstrakata, <http://geodrustvo.ba/wp-content/uploads/2015/03>

Kratak opis rada: U radu se govori o problemu nepostojanja standarda u kategorizaciji krajolika u BiH. Iako krajolici predstavljaju jednu od najvećih prostornih i identitetskih vrednota svake zajednice, te su odraz geografske stvarnosti, kulture i vremena svoga nastajanja, u BiH je njihovo izdvajanje svedeno na biološke kategorije. Autorica naglašava nesustavnost u kategorizaciji pri čemu je izdvojeno čak 4 mditeranska krajolika.

Potpisivanjem Europske konvencije o krajolicima/krajolikima zemlje potpisnice, pa tako i Bosna i Hercegovina, preuzele su obvezu vlastite krajolike prepoznati i zakonski ih zaštititi, uspostaviti i provoditi usvojenu politiku krajolika, čiji je krajnji cilj njihova zaštita, upravljanje i planiranje. Autorica kao instrument provedbe ovih dogovora prikazuje prostorni plan, strategije razvoja i dr. odnosno prostorno planiranje, te je i sudjelovanje javnosti, lokalnih i regionalnih vlasti, jedan od sastavnica istog. Znači to da je donesene konvencije i pravila potrebno ugrađivati u sustave i politike regionalnog i urbanističkog planiranja, ali i u politike vezane uz prenamjenu zemljišta, iskorištavanje mineralnih i drugih resursa, kulturu, zaštitu okoliša, cjelokupnu gospodarsku politiku i, svakako, sustav obrazovanja. U Ugovoru koji je potpisala svaka držva stoji stavak da će se kroz sustav obrazovanja na svim razinama provoditi adekvatno izučavanje krajolika, a među granama znanosti koje su dužne razvijati spoznaje o krajoliku je i geografija. Klasifikacija i tipologija krajolika je problematika posve vezana za subjektivan stav istraživača, a da bi se to izmijenilo potrebno je izraditi svojevrsne kartoteke u GIS bazi. Na taj način, mogu se identificirati područja određenih tipova krajolika, odnosno, stvoriti podloga za norme i standardizirana rješenja za upravljanje/očuvanje krajolika. Autorica ukazuje na ulogu geografije u istraživanju krajolika, u svjetlu kulturno-povijesnog i prostornog naslijeđa, prepoznavanja pejzažne vrijednost. Na temelju suvremenih europskih i svjetskih koncepta, kroz raščlambu pejzažnih sastavnica, dati su principe izdvajanja BiH

krajolika. Metode istraživanja korištene u radu su usmjerene na utvrđivanje prostorne, funkcionalne, fizionomske i fiziografske preobrazbe sastavnica krajolika. Prepoznavanjem i definiranjem procesa imanentnih sustavu krajolika, utvrđuju se promjene i oblikuje sustav mjera na njegovoj zaštiti. Rad predstavlja doprinos metodologiji izdvajanja krajolika u BiH.

26. Borislav Puljić, Snježana Musa, AKTIVNOSTI STANOVNIKA SREDNJOVJEKOVNOG GRADA MOSTARA KAO DETERMINANTA NJEGOVE VELIČINE I FUNKCIJE, str. 44, <http://geodrustvo.ba/wp-content/uploads/2015/03/Knjiga-abstrakata.pdf>

Kratak opis rada: U radu se govori o problemu razvoja osmanskog grada na Neretvi, daleko od Porte i od Sarajeva. Autori ukazuju na postojanje interakcije i medjuovisnosti između stanovništva, društvenogospodarskog razvoja i okoliša. U doba turske vladavine popisivani su samo muškarci, nepismenost je bila opća, zanatstvo se tek pojavilo i td. Mnogi prostori u BiH bili su pusti, a poslije naleta kuge, koje su bile veoma česte, neki su bili i pustiji. O čestim pojavama kuge govori i popis godina njena pojavljivanja, pa se zaključuje kako je prosječno svake pete godine crna smrt dolazila u sela ili gradske mahale, te tako odnosila one koji su ekonomski mogli najviše dati: zanatlije i trgovce, i svakako pomladak. Proces urbanizacije Mostara vezan je za osnivanje mahala, čiji je nukleus džamija, te bez obzira na loše izravne informacije o demografskim pokazateljima, temeljenih na broju kuća, sastavu i broju obitelji toga vremena, slobodnih procjena putopisaca i svjedoka, autori utvrđuju da je grad imao demografsku ekspanziju od nastanka do kraja XVI. stoljeća kada doseže broj od 10 do 12 tisuća stanovnika. Taj je broj, uz mala odstupanja, ostao do 1878. godine. U tom vremenu stanovništvo je živjelo u 10 četvrti koje su imale oko 30 mahala u kojima je živjelo između 250 i 400 stanovnika, koji su opet stanovali u 40 do 70 kuća, a u kući prosječno pet do šest članova obitelji. 1833.g. Hercegovinom vlada mir, ona je administrativno podijeljena u 14 nahija, a središte je Mostar u kojem živi 16.000 stanovnika. U cilju lakšeg istraživanja demografske osnove grada autori su izradili tablicu s grafikonom kretanja stanovništva u danom razdoblju uz istodobnu spoznaju da su sve procjene okvirne i da zbog mnogo nepoznanica sve podatke treba uzeti uvjetno, nadajući se da će se daljnjim istraživanjima doći do egzaktnijih pokazatelja, a posebno nakon prijevoda i objavljivanja novih osmanskih popisa. Rad doprinosi razumjevanju urbanizacije u periodu osmanske vladavine na prostoru Bosanskog pašaluka.

27. Musa,Snjezana; Mišković,Miloš(2011):ATLAS OF TOMSTONES B&H, http://acreditacion.fisa.cl/ugi/archivo_presentacion/201108230534_20111176tsjm3y_archivo_presentacion.pdf, IGU Chile, Santiago de Chile, 14- 18. XI. 2011.

Kratak opis rada: U radu se predstavlja atlas stećaka, u digitalnoj formi, baziranom na radu Šefika Bešlagića Stećci: kataloško-topografski pregled , Nakladnik: Veselin Masleša Biblioteka Kulturno nasljeđe., Sarajevo, 1971. Atlas je namjenjen za daljnja istraživanja, a odlikuju ga naučna objektivnost zasnovana na brojnim radovima., U atlasu su 142 karte, podijeljene u tri strukturna slijeda: razmještaj nekropolam,broj i oblici stećaka te ukrašeni stećci, grupirani u

42 kompleta sastavljena od 3-5 tematskih obilježja. Stećci su zasigurno najznačajniji kulturno-povijesni spomenici na području današnje BiH. Njihova raspodjela po razdoblju, prostoru i nadmorskoj visini može se smjestiti u Dinarske Alpe od 9. do 14. stoljeća, na visinama od 50 do 2000 m. Podaci na nadgrobnim spomenicima kao i ukraši, presvlačenje kamena, prijevoz i način stavljanja na grobove nisu potpuno istraženi. Nakon djela M. Wenzela, Beslagica i Lovrenovića, nisu zabilježene vrijedne znanstvene elaboracije o nadgrobnim spomenicima pa ovaj atlas može poslužiti kao neka vrsta katastra, namijenjenog znanstvenicima ali i turistima. Atlas bi mogao biti i analogni i elektronički, pa proces unosa podataka može biti nastavljen jer se stećci stalno otkrivaju. Upravo ta činjenica pruža izvanredne prednosti kao što je dizajniranje interaktivnog elektroničkog atlasa, razvrstavanje teksta, tonova i grafova, video isječak, ilustracija, proizvodnju animacije i stvaranje atlasa zanimljivim širokom spektru korisnika; od znanstvenika do turista. Atlas stećaka predstavlja djelo od nacionalne važnosti i kao takvo trebalo bi biti u znanstvenoj riznici BiH.

28. Ž. Šiljković, S. Musa (2011): GEOGRAPHIC CHARACTERISTICS OF LANDMINE FIELDS IN CROATIA AND BOSNIA AND HERZEGOVINA, IGU Chile, Santiago de Chile, 14- 18. XI. 2011., acreditacion.fisa.cl/201108201956_20111174mydroa_archivo_prese.

Kratak opis rada: U radu se govori o problem minama zagađenih područja u BiH i RH koja predstavljaju ogroman problem za razvoj gospodarstva uopće, a posebno u ruralnim područjima. U Hrvatskoj je oko 1,69% zagađenih teritorija poljoprivrednih površina. One su smještene uz granicu sa Srbijom, u istočnom dijelu zemlje, ali i u prostoru šumskih zemljišta, pašnjaka i mediteranskom području. Bosna i Hercegovina je jedna od minama najzagađenijih zemalja na svijetu. Onečišćenje je vezano za planinske pašnjake i šumskom zemljištu, cijeli prostor uz MLR, te u središnjem dijelu zemlje. Prirodne značajke poput vegetacije, padina strmih nagiba padina, poplava, bujica i slijeganja uz klizišta su izvori novih minskih opasnosti zbog mogućnosti pokretanja mina. Autori donose važne karte u kojima je u GIS-u napravljeno preklapanje geoloških, geomorfoloških elemenata te ukazano na potrebu izrade katastra minskih polja, koji bi pružio nekoliko prednosti protuminskom djelovanju, uključujući pomoć pri čišćenju i donošenju odluka, prepoznavanje problematičnih mjesta, vizualizaciju onečišćenja i olakšavanje ponašanja zajednice. Rad predstavlja humanistički pristup otvaranju problema na međunarodnoj konferenciji.

29. S. Musa (2011) : POSLJEDICE ANTROPOGENIH ZAHVATA U ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA NA PRIMJERU PARKA PRIRODE BLIDINJE, KONJIC, 2011. Međunarodni naučni skup Edukacija iz turizma i zaštita životne sredine kao predu... (2011 ; Konjic). ISBN 978-9958-592-26-3

Kratak opis rada: U radu se ukazuje da je osnovna svrha zaštite pojedinih područja trajno očuvanje njihovog prirodnog diverziteta i kulturnog naslijeđa. Unatoč zakonskoj zaštiti, neka

od zaštićenih područja ipak su istovremeno izložena brojnim i raznovrsnim prijetnjama što dovodi do narušavanja pa čak i trajnog uništavanja njihovih temeljnih vrijednosti. Park prirode Blidinje je primjer zaštićenog područja koje se susreće s ovakvom vrstom problema. Na području Parka uočene su pojave koje narušavaju njegove temeljne vrijednosti, a osobito su naglašeni antropogeni zahvati. Autori su kao prvi cilj rada postavili utvrđivanje antropogenih procesa koji narušavaju zaštitu, ali utječu i na kvalitetu života okolnih prostora. Navedeni procesi se analiziraju kroz odvojene probleme: prekomjerne pretvorbe poljoprivrednog u građev inskozemljište, izgradnja velikog broja stambenih objekata na jednom mjestu i to bez organizirane kanalizacije, što u uslovima krečnjačkog terena i podvodne cirkulacije voda znači direktnu kontaminaciju izvora u podnožju Čvrsnice, a to znači i Neretve i Mostara. Ovi problemi kao i njihova prostorna rasprostranjenost dovode do posljedica po funkcioniranje i očuvanje Parka prirode Blidinje, ali i okolnih područja. Rad predstavlja doprinos razumijevanju važnosti komplementarnosti između legislative i prakse, osobito u zaštićenim područjima.

B. NAUČNOISTRAŽIVAČKI PROJEKTI

(samostalni i u koautorstvu)

1. **BEST SDI**, Project “Western Balkans Academic Education Evolution and Professional’s Sustainable Training for Spatial Data Infrastructures” – BESTSDI, Na projekat je aplicirao Geodetski fakultet Univerziteta u Zagrebu sa projektnim partnerima Catholic University Leuven (B), Univerzitet u Splitu (HR), Ss. Univerzitet Ćirilo i Metodije u Skoplju (MK), Bochum University of Applied Sciences (D), Polytechnic University of Tirana (AL), Agricultural University of Tirana (AL), Univerzitet u Banjaluci (BiH), Univerzitet u Mostaru (BiH), Univerzitet u Sarajevu (BiH), Univerzitet u Tuzli (BiH), University for Business and Technology Prishtina (XK), Univerzitet u Crnoj Gori (MN), Univerzitet u Beogradu (RS), Univerzitet u Novom Sadu (RS) and University of Prizren „Ukshin Hoti“ (XK), kao I pridruženi partneri Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove FBiH (BiH), Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove RS (BiH) i Agencija za katastar Republike Makedonije (MK). **Pozcjija-ekspert, istraživač**
2. Naučnoistraživački projekat: Prostorni plan Federacije BiH (Stanovništvo Federacije BiH), 2012.-u proceduri usvajanja **Pozcjija-ekspert**
3. Studija “Održivo upravljanje obnovivim izvorima energija u ZHŽ”, 2015. **Pozcjija-ekspert**
4. Studija „Demografska kretanja i sistem naselja za potrebe izrade Prostornog plana općine Ljubuški“, 2013. **Pozcjija-ekspert**
5. Studija „Demografska kretanja i sistem naselja za potrebe izrade Prostornog plana Grada Mostara 2010-2020“**Pozcjija-ekspert**
6. Studija „Demografska kretanja i sustav naselja u HNŽ“, 2009. **Pozcjija-ekspert**

7. Studijakulturno-povijesnog I prirodnog naslijeđaHNŽ/K za potrebe izrade Prostornog plana HNŽ/K, 2010. **Pozicija**-ekspert
8. Studijakulturno-povijesnog I prirodnog naslijeđa Grada Mostara za potrebe izrade Prostornog plana Mostara, 2010. **Pozicija**-ekspert
9. StudijazoniranjaprostoraupodručjuvodopadaKravicekaoosnova za izraduPlana korištenja i upravljanja, Ljubuški,2009.- ekspert **Pozicija:** Ekspert za GIS i prirodno naslijeđe <http://www.natura2000.ba/bs/>

(Kopije dokumenata o učešću na navedenim projektima su priložene uz prijavu na konkurs i dijelom su dostupni na web stranicama).

C. UČEŠĆE NA MEĐUNARODNIM I DOMAĆIM NAUČNIM KONGRESIMA I SKUPOVIMA

(samostalni i u koautorstvu)

1. „LOKALNA SAMOUPRAVA U PLANIRANJU I UREĐENJU PROSTORA I NASELJA: GENEZE I PERSPEKTIVE PROSTORNOG RAZVOJA“Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet sedmi put organizuju naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem , Trebinje, Republika Srpska, BiH, 18. - 20. april 2018. godine,
Pozicija:
Član organizacionog i Naučnog odbora, uvodničar
Autor preliminarog rada , koautor 1 naučnog rada (dati u popisu naučnih radova).
2. Međunarodni naučni skup: 4. **kongres geografa Bosne i Hercegovine**. Geografsko društvo u Federaciji Bosne i Hercegovine. Sarajevo, 08. – 10.10.2012.godine.
Pozicija:
Član organizacionog odbora i član Naučnog odbora Kongresa, uvodničar
Koautor preliminarog i koautor 1 naučnog rada (dati u popisu naučnih radova).
3. Međunarodni naučni skup: 3. **kongres geografa Bosne i Hercegovine**. Geografsko društvo u Federaciji Bosne i Hercegovine. Tuzla, 08. – 10.10.2012.godine.
Pozicija:
Član organizacionog i Naučnog odbora Kongresa, uvodničar
Autor preliminarog rada i koautor 1 naučnog rada (dati u popisu naučnih radova).
4. „**Geografija u sustavu znanosti i odgojno-obrazovnom sustavu**“, znanstveni skup povodom obilježavanja 115. godišnjice osnivanja i 65. godišnjice kontinuiranog djelovanja Hrvatskog geografskog društva. Hrvatsko geografsko društvo/Croatian Geographical Society Zagreb, 15. studenoga 2012.
Pozicija: pozvano predavanje: Usporedna analiza položaja geografije na nekim studijim razredna nastave u R Hrvatskoj i BiH, pozivno predavanje, Znanstveni skup povodom obilježavanja 115. Godišnjica kontinuiranog djelovanja HGD: Geografija u sustavu znanosti i odgojno-obrazovnom sustavu, Zagreb, 2012.

5. Naučni skup: 120 godina Geografskog fakulteta u Beogradu, 2014. Geografsko obrazovanje, nauka i praksa: razvoj stanje i perspective

Pozicija:

Član organizacionog odbora i član Naučnog odbora Kongresa,
Koautor 2 naučna rada (dati u popisu naučnih radova).

D. OBJAVLJENI UDŽBENICI I DRUGA NASTAVNA LITERATURA

1. Prof.dr.sc. Snježana Musa, Mirjana Milićević: Opća kartografija – geografski elementi, GD Hercegovine, Mostar, 2009. Udžbenik je štampan Odlukom GD Hercegovina od 22.10.2008.g. u Mostaru kojom je data saglasnost i imenovani recenzenti pod djelovodnim brojem: 04-02/08, od 22.10.2008.godine.

Univerzitetski udžbenik « Osnovi kartografije za geografe», autorice dr.sc. Snježane Musa i Mirjane Milićević sadrži 236 stranica gusto tipkanog teksta /50 redaka jedna stranica/, napisanog fontom 12 u «Times New Romanu» na korisničkoj površini teksta od 29,7x21 cm. Rukopis je podijeljen u sedam zasebnih cjelina, u koje je razvrstano 55 tematskih okvira i literaturu. Knjiga je tematikom postavljena da bude svojevrstan sukus nastavnih sadržaja potrebnih studentima geografije, jer prati razvoj i stanje kartografske misli kroz kolegij Kartografija, Matematička kartografija i Uvod u geografiju. Knjiga sadrži grafičku opremu karata, crteža, tablica i popis literature od 137 referenci i 11 web izvora.

Sadržaj knjige je koncipirana u poglavljima kako slijedi:

GLAVA I: Karta i kartografija-predmet i zadaci

GLAVA II: Elementi sadržaja geografske karte

GLAVA III: Povijesni razvoj kartografskog prikaza

GLAVA IV: Geodetska osnova

GLAVA V: Oblik i veličina zemlje

GLAVA VI: Kartografske projekcije

GLAVA VII: Odnosi smanjivanja

GLAVA VII: Okvir ili ram karte

LITERATURA

Posebna je pažnja posvećena povijesnom razvoju kartografskog prikaza. Autorice pojašnjavaju kako se na našem tržištu ne može naći kvalitetnih reprinta različitih kartama, te navode kopije većeg broja povijesno važnih karata kroz slijedeća razdoblja: Pregled razvoja kartografskih prikaza, Period antičkih karata, Srednjovjekovna kartografija-mračno doba znanosti (500-1450.), Epoha portulana, Renesansa,(1450-1700), Plovidbom do otkri a Novog svijeta , Epoha regionalnih karata i velikih atlasa.

Suvremena kartografija.

Na zahvalan način daje se posebna pažnja važnosti geodetske osnove za razvoj kartopografije i kroz geoinforjmatiku dolazi do savremene osnove kartografije GIS-a. Ovaj segment knjige sadrži sljedeće podnaslove: Geodetske točke, Trigonometrijske točke, Poligonske točke,

Nivelmanske točke –reperi, Geoinformatike i kartografija te Fotogrametrija. Satelitske tehnologije obrađene su kako slijedi : GIS, i objašnjava njihovo značene, što je prvi put u nama dostupnoj literature za geogarfe, na teritoriju BiH.

Naznačava se uloga daljinske detekcije u kartografiji i posebno izdvaja značenje referentnog elipsoida. Poglavlje o kartografskim projekcijama precizno je objašnjeno s podjelama i posebno naglašena uloga UTM mreže ili UTM projekcije: Pojam kartografskih projekcija, Računanje djelomičnog mjerila u nekoj točki projekcije, Deformacije na kartografskim, Indikatriše deformacija, Karakter deformacija, Podjela kartografskih projekcija, Cilindrične projekcije, Pseudocilindrične projekcije, Kose projekcije, Konusne projekcije, Uvjetne projekcije, Polikonusne projekcije, Projekcija međunarodne karte, izvedene projekcije, Prekinute projekcije, Projekcije krupnorazmjernih karata, UTM projekcija, Primjena kartografskih projekcija, Važnost izbora projekcije i Podjela karata na listove i njihov nomenklatura.

Završna lekcija u ovom udžbeniku odnosi se na Mjerilo vrste i grafičku tačnost mjerila, koji su sastavni dio svake geografske karte.

Udžbenik Osnovi kartografije za geografe autorica prof. dr. sc. Snježane Musa i koautorice Mirjane Milićević je kvalitetno urađen i treba biti obavezna literature na kartografskim kolegijima: Matematičke kartografije, Kartografije, Topografije, Primijenjene geografije, ali i brojnim kolegijima iz turizma i zaštite okoliša. Ova knjiga na dobro će doći i ekonomistima, prostornim planerima i studentima GIS-a, koji kartografske lejere dobijene po defolt-u trebaju prilagoditi savremenim kartografskim dostignućima.

Ovako koncipiran udžbenik primjeren je nastavni material, koji na jednostavan i zanimljiv način prikazuje geografsku kartu, njenu geografsku kordinatnu mrežu, deformacije koje projekcije izazivaju i dočarava kartografiju, ne samo studentima geografije, nego daje na uvid i studentima preddiplomskog i diplomskog studija onih nastavnih programa koji imaju potrebu koristiti kartu. Tako, udžbenik Osnovi kartografije za geografe, autorica prof. dr. sc. Snježana Musa i Mirjana Milićević može biti korisna građa i nastavnicima u srednjim i osnovnim školama, studentima geografije, prostornog planiranja, urbanizma, pa i ekonomije, kao i svim onim koji su željni osnovnih informacija o karti i njezinoj primjeni u savremenim znanstvenim, stručnim i praktičnim krugovima.

2. Prof. dr.sc. Snježana Musa, Dario Šakić: Primijenjena kartografija, sveučilišni udžbenik; Odlukom Fakultetskog vijeća I Odlukom Senata Sveučilišta u Mostaru, 09.03.2015.g. odobreno je tiskanje udžebenika Primijenjena kartografija, Izdavač: Sveučilište u Mostaru, 2015., 209 str. ISBN 978-9958-16-039-4, : ilustr. ; 25 cm Bibliografija: str. 204-208. ISBN 978-9958-16-039-4 , UDK 528.9(075.8), COBISS.BH-ID 22094854

Sveučilišni udžbenik «Primijenjena kartografija», autorice dr.sc. Snježane Musa, i koautora Daria Šakića sadrži 248 stranica gusto tipkanog teksta /50 redaka jedna stranica/, napisanog fontom 12 u «Times New Romanu» na korisničkoj površini teksta od 29,7x21 cm. Rukopis je sastavljen od 20 zasebnih cjelina, u koje je razvrstano 11 tematskih okvira. Knjiga je

tematikom postavljena biti svojevrsan atlas, jer prati razvoj i stanje aplikativne geografije kroz kolegij Primijenjena kartografija, čiji plan i prati. Ona sadrži grafičku opremu karata, crteža, tablica i popis literature od 104 reference. Sadržaj knjige je koncipirana u poglavljima kako slijedi: Uvod, Klasifikacija karata, Orijentacija karte, Svojstva geografskih karata, Elementi geografske karte (Hidrografija, Reljef, Vegetacija, Naselja, Komunikacije, Granice), Nazivi na kartama, Oblikovanje karata, Generalizacija geografskih sadržaja na kartama, Sredstva kartografskog izražavanja, Metode kartografskog izražavanja, Tematske karte, Legende (tumači, kazala, ključ) na kartama, Atlasi, Tematsko kartiranje, Daljinska detekcija u kartografiji, Kartografska semiotika, Topografski znaci i Literatura. Ovaj udžbenik, po svojoj koncepciji i sadržaju, namijenjen je studentima Geografije, Turizma, Prostornog planiranja i zaštiti okoliša, ali i studentima drugih studija koji imaju potrebu svoje izlaganje pratiti kartom. Koncepcija i metodologija izrade knjige prilagođena je pedagoškim standardima, koje je odlikuju kao univerzitetski udžbenik. Pristup izradi je prilagođen zahtjevima koji su postavljeni u bodovnoj evaluaciji kolegija. Udžbenik je razumljiv i sveobuhvatan, te kao takav namijenjen je studentima za razumijevanje gradiva iz cijelog geografskog opusa i sasvim slikovno prikazuje kako je "karta drugi jezik geografije". Udžbenik obuhvaća građu iz sveukupnog polja geografije, ali i pratećih naučnih grana. Drugi dio udžbenika posvećen je Tematskom kartiranju u kojem autori navode čak 21 vrstu karata i sve potkrepljuju primjerima, vrlo često iz BiH ili kartama iz država okruženja: Geološke, Hipsometrijske, Geomorfološke karte, Karte klime, Meteorološke, Hidrološke karte, Karte vegetacije, Pedološke karte, Karte privrednih djelatnosti, stanovništva, naselja, Turističke karte, Karte poljoprivrede, zaštite okoliša, Slikovne karte, piktogrami ili ilustrirane karata, Zrakoplovne, Pomorske karte, Autokarte, Planinarske karte te Sintetske karte i planovi gradova. Posebna je pažnja posvećena turističkim kartama. Autori pojašnjavaju kako se na našem tržištu može naći različitih uradaka koji se nazivaju kartama, te primjerom pokazuju dobre i loše turističke karte. Na zahvalan način daje se pažnja legendama na kartama i objašnjava njihovo značenje, što je prvi put u nama dostupnoj literature. Naznačava se uloga daljinske detekcije u kartografiji i posebno izdvaja kartografska semiotika. Završna lekcija u ovom udžbeniku su topografski znaci, koji su sastavni dio topografskih karata, a koje se izučavaju na studijima geografije. Udžbenik Primijenjena kartografija autorice prof. dr. sc. Snježane Musa i koautora Daria Šakića je kvalitetno urađena i treba biti obavezna literature na kolegijima Primijenjene geografije, Kartografije te brojnim kolegijima iz turizma i zaštite okoliša. Ova knjiga na dobro će doći i sociolozima, ekonomistima, prostornim planerima i studentima GIS-a, koji kartografske lejere dobijene po default-u trebaju prilagoditi savremenim kartografskim dostignućima. Koncepcija udžbenika je u službi kolegija koji je imanentan svakom studiju geografije. On je razumljiv, prilagođen nastavnim sadržajima, pa se kao takav smatra namjenskim. On će dati studentima analitičke mogućnosti za razumijevanje geografskih, tematskih pa i propagandnih turističkih i političkih karata, objasniti sredstva i metode rada tematskih karata kao i sam proces tematskog kartiranja. Ovako koncipiran udžbenik primjeren je nastavni material, koji na jednostavan i zanimljiv način prikazuje tematsku kartu i dočarava

primijenjenu kartografiju ne samo studentima geografije, nego daje na uvid I studentima preddiplomskog i diplomskog studija onih nastavnih programa koji imaju potrebu koristiti karu. Tako, udžbenik Primijenjena kartografija autora dr.sc. Snježane Musa i Daria Šakića može biti korisna građa i studentima prostornog planiranja, urbanizma, sociologije, politologije, demografije, ekonomije, novinarstva kao i svim onim koji su željni osnovnih informacija o karti i njezinoj primjeni u savremenim naučnim, stručnim i praktičnim krugovima.

3. Iseljništvo općine Ljubuški, znanstvena monografija, 2012., Izdavač općina Ljubuški, Uvod dr.sc. Snježana Musa

Znanstvena monografija „Iseljništvo općine Ljubuški“ djelo je nastalo pod uredništvom dr.sc. Ante Čuvala, a u izradi su sudjelovali i Snježana Musa, Mate Grbavac, Božo Skoko, Rudi Tomić i Drago Šaravanja. Znanstvena monografija sadrži 592 stranice na površini teksta od 28x21 cm. Iz štampe je izašla 2011.g. Sastoji se od uvoda, geografskog prikaza, povijesnih odrednica i tabelarnog dijela u kojem je donešen najveći broj podataka o iseljništvu iz Ljubuškog i useljništvu u New York te druge luke diljem Amerike ljudi iz Ljubuškog. Geografski okvir ovom procesu napisala je Snježana Musa. Veći dio knjige je posvećen iseljenicima u prekomorske zemlje (Južna i Sjeverna Amerika, Australija), dok su iseljenici u europske zemlje, posebno su istaknute Njemačka i Švicarska, obuhvaćeni općim prikazima. Švicarsku je obradio nama dobro poznati, dugogodišnji misionar fra Rade Vukšić. Iz ove je knjige dr. Ante Čuvalo, neumorni istražitelj hrvatskih iseljeničkih zgoda, izvukao svoj prilog i objavio na engleskom pod naslovom *Immigration of Ljubuški Croats to America 1900-1914* (Useljavanje ljubuških Hrvata u Ameriku 1900.-1914.), CroLibertas Publishers, Chicago 2016. Autori u knjizi najprije predstavljaju ljubušku općinu kroz povijest, geografiju, demografiju i gospodarstvo. Naglašava se kako je klima i bogatstvo u vodi stvorilo jedan od pitomijih zapadnohercegovačkih krajeva. Ali, prirodne pogodnosti su također dovele i do kašnjenja ljetine, suša, glasi. Uvjetovalo je to među ostalim veliko useljavanje stanovništva. Četiri stotine godina pod osmanskom vlašću ovaj je kraj također dijelio svu pograničnu nesigurnost i nestabilnost svoga vremena. Kad je 1878. godine Habsburška Monarhija zaposjela BiH, nije donijela narodu slobodu i napredak, barem ne u onoj mjeri u kojoj je to mogla. U Austro-Ugarskoj Monarhiji oko 70% stanovništva ljubuške općine nalazilo u kmetovskom odnosu prema državi. U popisu stanovništva iz 1895. Vidi se da je u Općini bilo ukupno 616 slobodnih seljačkih kuća s 3643 žitelja; kmetovskih kuća 995 s 5340 žitelja; poluslobodnih 829 kuća s 5607 žitelja; ostalih u poljoprivredi 152 kuće s 622 žitelja. Ukupan broj neovlasnika zemlje u općini je tada bio 2592 kuća i 15212 žitelja, vlasnika je bilo 262 kuće s 1563 žitelja. U knjizi se naglašavaka značenje tadašnjeg „marketinga“ rekla-kazala za useljavanje gdje naasuprot zavičajnoj tjesnoći - u svakom pogledu, mladom i vitalnom naraštaju su se otvarala prostranstva i nudili novi svjetovi u kojima se mogla živjeti sloboda i uživati blagostanje. Tome su pridonosili i vješti agenti brodovlasnika koji su u lokalnim novinama objavljivali oglase o povoljnom cijenama prijevoza: „U Ameriku i Kanadu najugodnije, najjeftinije i najsigurnije

prevozi se sa prugom *Gunard*“. Putovalo se uglavnom iz Trsta, ali i iz Dubrovnika, Hamburga, Rotterdama i drugih europskih luka, kako je to vjerno bilježila američka administracija, u onoj mjeri u kojoj se mogla sporazumijeti s došljacima, na otočiću Ellis Island u luci grada New Yorka, iz čijih je zabilježski autor crpio svoje podatke i pretvorio ih u povijest. Pravi egzodus stanovništva u prvom redu mladih doživio je Ljubuški početkom 20 st. Takvom iseljeničkom valu, vjerojatno, nema pandama u cijeloj BiH. Od 1902. do kolovoza 1914. u Ameriku ušlo 2240 žitelja ove općine, čija je prosječna starost manja od 23 godine, a neoženjenih je 71,5 posto, čak 56,4 % nepismenih. Najviše ljudi iselilo je 1907. čak 406, slijede 1910. s 303 itd. Sami Amerikanci su bili su nepovjerljivi prema migrantima iz ovog dijela Europe, držali su ih kulturno i vjerski zaostalijsima i manje sposobnima da prihvate vrjednote američkog društva. Čak se pojavio organiziran otpor protiv useljavanja rasno „inferiornijih“ i „nepismenih“ iz druge Europe, tako da je i Kongres 1896. izglasao zakon po kojem je svaki useljenik morao biti pismen. U knjizi se na bode i podaci o životu useljenika. Samci su većinom stanovali i hranili se u primitivnim radničkim barakama („boarding house“) u kojima se kreveti nisu „hladili“, jer se u smjenama radilo i u smjenama spavalo. Ulazak u SAD bio je preko popisa na Ellis Islandu. Kontrolori su redovito zapisivali državu iz koje su imigranti dolazili. Pošto je u to vrijeme Bosna i Hercegovina bila administrativna jedinica Austro-Ugarske Monarhije, imigrantima se davao regionalni umjesto nacionalnog identiteta pa su bilježeni kao Bosanci ili Hercegovci. Unatoč tome autor precizno obrađuje pojedina sela općine Ljubuški i donosi broj iseljenih u SAD, a kod pojedinih useljenika navodi spol, dob, bračno stanje, ime luke iz koje je otputovao, ime broda s kojim je doplovio, kome ide, odnosno koga poznaje u SAD, u koje mjesto ide, visina, pismenost, koga je ostavio doma. Sveukupno je prikupio 2240 imena, od kojih se u državi New York smjestilo 1257, u Kaliforniji 191, u Pennsylvaniji 111, itd. Ovo djelo je jedinstven istraživački pothvatu glede hrvatskog iseljeničtva jer za zadovoljava najviše znanstvene standarde. Vrijednost studije je neosporna i onda kad se samo iseljavanje smatra štetnim kao gubitak na narodnoj supstanci. A zapravo se radi o dvostrukom gubitku: financijskom i demografskom. Financijskom, jer odlazi na trošak hrvatskog naroda obrazovani svijet, i demografskom, jer iseljavanje uglavnom mlađe, radno aktivno, reproduktivnije stanovništvo što nužno dovodi do daljnjeg smanjenja rađanja u domovini. **Dr.sc. Snježana Musa u ovom je djelu dala sintetski geografski prikaz prostora Ljubuškog te otvorila probleme uzroka iseljeničtva.**

4. Arheološki vodič Hercegovine, 2012., FMZIO, uvod dr.sc. Snježana Musa

Znanstvena monografija Arheološki vodič Hercegovine, autora Snježane Vasilj, Nine Čuljak i Ante Paponje, objavljen je 2012.g. u izdanju Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke. Na 305 luksuzno opremljenih stranica predstavljena je arheološka lična karta Hercegovine sa najvažnijim pronađenim artefaktima i lokalitetima. Posebna vrijednost ove monografije je to što je tekst uporedno štampan i na engleskom jeziku, čime je njen sadržaj približen neuporedivo širem auditoriju. Uvodne stranice monografije zauzima određivanje geografskog okvira Hercegovine, koji je znalački priredila dr.sc. Snježana Musa i s geografskog aspekta ukazala na

ambijent u kojem se moglo i događati ovakvo bogato arheološko bitisanje. Drugi dio je posvećen pregledu historijata arheoloških istraživanja na hercegovačkom području. Počeci arheologije u Hercegovini vežu se za fra Anđela Nuića, na koga se nastavio veliki rad Ćire Truhelke i drugih arheologa njegove generacije, kao što su Karlo Patsch, Franjo Fiala, Kosta Hörmann i drugi. Pravu ekspanziju arheološka istraživanja na tlu Hercegovine doživljavaju u vremenu od 1950. do 1992. godine, kada djeluje niz istaknutih istraživača: Alojz Benac, Đuro Basler, Šefik Bešlić, Pavao Anđelić, Irma Čremošnik, Ivo Bojanovski, Marko Vego, Borivoj Čović i drugi. Prvih stotinjak stranica leksikona odnosi se na prehistorijski periodu i antiku, a naredna dva poglavlja posvećena su srednjovjekovnom razdoblju. Poglavlje "Starokršćansko i ranosrednjovjekovno razdoblje" obrađuje niz arheoloških nalaza iz najranijih stoljeća srednjovjekovne prošlosti prostora današnje Hercegovine. To su artefakti pronađeni na lokacijama kao što su Mogorjelo, Mokro, Korito, Sultići, Zavala, Gorica itd. Najčuveniji od nalaza iz ovog perioda svakako je Humačka ploča (X-XII st.), koja se danas čuva u Muzeju franjevačkog samostana sv. Ante na Humcu. Razvijeni srednji vijek je bilo naročito dinamično doba za područje Hercegovine, stoga ne čudi bogatstvo pronađenih arheoloških nalaza, pogotovo nekropola stećaka i ostataka utvrđenja. Iz opširno urađenog kataloga, koji zauzima zadnji dio vodiča, može se vidjeti da je od ukupno 2.524 arheološka nalazišta u Hercegovini, za srednji vijek vezano njih 1.093. Arheološki vodič Hercegovine predstavlja vrijedan izdavački uspjeh i u narednom periodu bit će veoma korisno djelo za upoznavanje najstarije prošlosti ovog djela naše države. **Geoprostorni okvir arheološkom bogatstvu ovom djelu napisala je dr.sc. Snježana Musa i otvorila vidike zašto je ovaj prostor uvijek kroz povijest bio atraktivan za nastavanje.**

5. Hrvatska enciklopedija BiH, tom I i II., urednik za Geografiju i demografiju, HLI, Mostar, 2009-2015., dr.sc. Snježana Musa, član uredništva, urednik za Geografiju i Demografiju, kartograf

Hrvatski leksikografski institut Mostar u suradnji s Maticom hrvatskom i Leksikografskim institutom Miroslav Krleža iz Zagreba izdao je dva toma Hrvatske enciklopedije BiH, prvi 2009. i drugi tom 2015.g. Enciklopedija je luksuzno opremljena, prvi tom ima 660, a drugi 711 stranica. Hrvatska enciklopedija Bosne i Hercegovine prva je enciklopedija, ne samo nacionalna (hrvatska) nego i enciklopedija uopće, nastala u Bosni i Hercegovini. Na prvom svesku enciklopedije (A–D), , surađivalo je više od 120 znanstvenika iz različitih struka, uglavnom iz BiH, a obasezao je 660 stranica teksta, odnosno 2121 natuknicu, 927 fotografija i 58 zemljopisnih i povijesnih karata. Dr.sc. Snježana Musa bila je urednik za Geografiju, Demografiju te autor brojnih natuknica i karata. Drugi svezak Hrvatske enciklopedije Bosne i Hercegovine (E–J) sadržava 1655 natuknica, 820 fotografija i 38 karata. Uloga dr.sc. je bila član uredništva, zadužena za geografiju, demografiju i kartografiju. U Enciklopediji su 42 urednika struka te više od 180 suradnika, autora članaka. Iz samoga je naziva Enciklopedije razvidno: 1) da je enciklopedija hrvatska, odnosno da je hrvatska sastavnica u njoj dominantna,

pa je samim time i razumljivo da je pri odabiru građe naglasak stavljen na povijest, kulturu, duhovnost, gospodarstvo, znanost i umjetnost bosanskohercegovačkih Hrvata; i 2) da je ona i enciklopedija bosanskohercegovačkoga prostora u cjelini, što upućuje na to da je u obzir uzet povijesni, kulturni, društvenopolitički i državnopravni kontekst, u kojem Hrvati žive s drugim narodima u BiH. Stoga su u Enciklopediji i obrađeni većinom Hrvati, značajni pojedinci iz BiH, Hrvatske i drugih zemalja, ali i Srbi i Bošnjaci od značaja za BiH, pa time i za Hrvate u BiH. U ovom je djelu prvi put enciklopedijski obrađena Hercegovina, makropedijski članak (podnaslovima podijeljen na segmente: I. opći podaci, II. prirodna obilježja, III. demografska obilježja i naselja i IV. povijest), s odrednicom »povijesno-geografska regija u BiH« u glavi članka. I drugi svezak Enciklopedije zadržao je temeljne značajke enciklopedijskoga stila: faktografičnost, ekonomičnost, informativnost, objektivnost, sustavnost i strukturiranost članaka. Obradene su i sve važne teme vezane i uz susjedne narode te iseljništvo, što pridonosi razumijevanju demografskih kretanja te povijesno-kulturnog, političkog i uopće društvenog života i u Bosni i Hercegovini. **Dr.sc. Snježana Musa glavni je urednik za Geografiju i Demografiju, član uredništva i autor nekih tematskih karta. Posebno vrijedna je karta granica dvaju povijesnih pokrajina Huma i Bosne te kartogram nacionalnog sastava općina BiH iz 1991.g.**

6. Znanstvena monografija „Rural space SE Europe between localization and globalisation”, dr.sc. Snježana Musa, urednica, recenzentica i autorica dijela monografije, 2009., ex. : GD Hercegovine, FPMOZ, FMOIZ

Znanstvena monografija „Rural space SE Europe between localization and globalisation” objavljena je 2009. pod uredništvom dr.sc. Snježane Musa i uredničkim kolegijem koji čine Željka Šiljković, Dane Pejnović, Djurdjica Komlenović, Irma Potočni Slavič, Miloš Mišković I Borislav Puljić. Monografija je objavljena u izdanju GD Hercegovine, FPMOZ, FMOIZ. Monografija sadrži 173 stranice gusto tipkanog teksta /50 redaka jedna stranica/, napisanog fontom 12 u «Times New Romanu» na korisničkoj površini teksta od 17,6x25,0 cm. Rukopis je sastavljen od uvoda i 12 zasebnih radova koji su tematski naslovno usmjereni i znanstveno ocijenjeni kao izvorni: M. Mišković: PRILOG POZNAVANJU RAZVOJA ISTRAŽIVANJA RURALNIH PROSTORA U BOSNI I HERCEGOVINI; Daniel Goeler: NEKE DOBRE I LOŠE POSLJEDICE CIRKULARNIH MIGRACIJA U ISTOČNOJ I JUGOISTOČNOJ EUROPI; Irma Potočnik Slavič: PODUZETNIŠTVO U RURALNIM PODRUČJIMA SLOVENIJE; Boštjan Kerbler: SLOVENSKI KONCEPT RURALNOG RAZVOJA; Anton Parpar: DIVERSIFIKACIJA I RURALNA NEAGRARNA EKONOMIJA (RNFE) KAO STRATEGIJA OPSTANKA RURALNIH DOMAĆINSTAVA I RURALNOG PODRUČJA - ISKUSTVA SLOVENIJE U PERIODU TRANZICIJE I INTEGRACIJE U EU U OKVIRIMA POLITIKE EU; Dane Pejnović – Aleksandar Lukić: DINAMIČKI I STRUKTURNI PROBLEMI RURALNIH

PODRUČJA U TRANZICIJSKIM ZEMLJAMA: PRIMJER HRVATSKE; Aleksandar Lukić – Dane Pejnović: METODOLOŠKE OSNOVE IZRADE TIPOLOGIJE RURALNIH PODRUČJA HRVATSKE; Željka Šiljković: IMAJU LI PLANINSKA RURALNA PODRUČJA PERSPEKTIVU RAZVOJA?; Snježana Musa – Mirjana Milićević: RURALNI PROSTOR KAO GEOEKOLOŠKI RESURS I ČIMBENIK ODRŽIVOG RAZVOJA BIH; Refik Šećibović – Aida Bidžan: UTICAJ TURIZMA NA TRANSFORMACIJU RURALNOG PROSTORA; Borislav Puljić – Mirela Šetka Prlić: STANJE PROSTORNOG PLANIRANJA ODRŽIVOG RAZVITKA RURALNIH PROSTORA U FBIH. U radovima se traži način održivog razvoj aruralnog prostora u zemljama članicama EU i zemljama pristupnicama iz II Europe. Naglašava se značenje brojnih i složenih procesa, ali i procesa tranzicije vlasništva, iskorištavanja zemljišta, uzgoja poljoprivrednih kultura, načina eksploatacije šumskih zemljišta, gostovanje turista i dr. Uklapanje u te procese dovodi do stvaranja boljih uvjeta življenja i postizanje razine životnog standarda kao i u urbanim sredinama. Sve se više u tim prostorima ulaže u izgradnju infrastrukture, u obrazovanje, zapošljavanje, iznajmljivanje zemljišta i građevina, turizam, tržište kapitala i sl. U zemljama okruženja i u BiH, do nedavno su u ruralnom prostoru dominirale poljoprivredna i stambena funkcija, danas su ondje sve značajnije stambena i turistička funkcija. Ruralni prostor sve se više koristi za različite oblike odmora, rekreacije i uopće aktivnosti vezanih za razbijanje monotonije i dosade. Na taj je način ruralni prostor promijenio funkciju i postao resurs za razvoj turizma. Za razvoj ruralnog turizma kao elementa održivog razvoja i očuvanja okoliša važno je pri njegovu planiranju, pored gospodarskih i socijalnih elemenata uvažavati i prostorni aspekt. U suprotnom održivi razvoj je izgubljen, a novonastala infrastruktura može smanjiti vrijednost prostora u socijalnom, ekonomskom, ekološkom i estetskom smislu. Stoga je neophodno donositi i prostorne planove ruralnih područja, te dosljedno pratiti i podupirati njihovo provođenje kao i usklađen razvoj sukladno pozitivnoj zakonskoj regulativi. Iz radova s edade zaključiti kako prostorni pristup u planiranju razvoja ruralnog prostora treba povezivati sa stvarnim socijalnim, ekonomskim, kulturnim i političkim promjenama, a to znači napuštena sela obnavljati za one koji će se vratiti u mirovinu, u njima putem prijelazne faze izraditi osnovne funkcije usluga kao zdravstvenu, trgovačku, bankarsku, školsku, ali i kazališnu i dr. Narušenost ruralnog prostora je evidentna. Kroz nastavne aktivnosti, programe medija, obrazovanje treba barem zaustaviti daljnu njihovu degradaciju. **Dr.sc. Snježana Musa je urednica Monografije, autorica jednog njezinog dijela i recenzentica.**

OSTALE PUBLIKACIJE

Dr.sc. Snježana Musa (2012): *Razvoj stanovništva BiH 2010-2050. Studija nastala za potrebe MIO –PIO Federacija BiH.*

Dr.sc. Snježana Musa (2008): *Elaborat o otvaranju doktorskog studija Geografske osnove planiranja u okolišu*, FPMOZ, Sveučilište u Mostaru: Opravdanost pokretanja novog ogleđa se u tomu da na širem području ne postoji ovakav tip studija u kojem se prostorno planiranje dovodi u izravnu svezu sa zaštirom okoliša. Predloženi Doktorski studij geografije je spoj višedesetljetne tradicije poslijediplomske geografske naobrazbe u BiH i okruženju i rezultat je suvremenih znanstvenih spoznaja i potreba za teorijskim i aplikativnim istraživanjima. Zamišljen je kao otvoren, modularan sustav koji će geografima, ali i ostalim stručnjacima povezanim s istraživanjem prostora, regija, okoliša i pejzaža omogućiti stjecanje novih geografskih znanja, vještina i sposobnosti. Jedinstvenost geografskog pristupa proizlazi iz cjelovitog, holističkog, proučavanja prirodnih i društvenih prostornih struktura i njihovih interakcija na Zemljinoj površini. No, unatoč jasno izraženom znanstvenom identitetu, taj je pristup istovremeno i multidisciplinarni odnosno interdisciplinarni jer u okviru svog autonomnog znanstvenog sustava objedinjuje discipline prirodnih, društvenih i tehničkih znanosti. U cilju optimalne valorizacije prostornih resursa u skladu s postulatima održivoga razvoja ključno je djelovanje akademske zajednice, osobito njezinoga dijela kojoj je prostor temeljni objekt, odnosno tematski okvir istraživanja. Suvremena geografija problemski je orijentirana znanost, usmjerena na razumijevanje i rješavanje problema održivog razvoja, što se ogleđa u nastavnim kolegijima ovoga doktorskog studija: Prostor se promatra kao složena cjelina – regija – u kojoj se pojave i procesi isprepliću, suprotstavljaju i zajednički djeluju. U znanstveni curriculum studija uvedeni su neki novi kolegiji kao: Identifikacija i valorizacija geodiverziteta i Geoprostorni okvir dinarskog krša za koje je dr.sc. Snježana Musa izradila silabuse.

Dr. sc. Snježana Musa (2008): *Elaborat: Studij geografije-Smjer Turizam i zaštita okoliša, FPMOPZ*, Sveučilište u Mostaru, nastao je iz potrebe usklađivanja zahtjeva tržišta koje je na prostoru hercegovine turistički orjentiran. Ovo se osobito odnosi na izuzetnu receptivnu moć turizma Medjugorja u kojem ne postoji obveza postojanja i korištenja usluga turističkih stručnjaka, ali se tome svakako teži. Predloženi studij osigurava pretpostavke za kvalitetnu međunarodnu suradnju, posebno dovodenje gostujućih predavača iz Republike Hrvatske, što znači I otvoreno tržište za student iz Dalmacije. To se prvenstveno odnosi na činjenicu da se program studija u potpunosti može usporediti sa sličnim studijima u okruženju kako obveznih predmeta tako i mentorske nastave. Dolazak gostujućih predavača redovita je praksa na Sveučilištu u Mostaru, pa je to kvaliteta više u realizaciji ovog Studija. U znanstvenom curriculumu studija nalaze se i novi kolegiji kao Baštinau turizmu, Dinarski krški prostor, Europski projekti I dr. za koje je silabuse izradila dr.sc. Snježana Musa.

F. NASTAVNO-PEDAGOŠKA AKTIVNOST

Dr. sc. Snježana Musa je u prethodnom izbornom periodu sudjelovala realizaciji nastavnog procesa na četiri fakulteta i tri stupnja studija. Doktorskom studiju u Ljubljani, Mostaru i Sarajevu, dodiplomskom i diplomskom studiju Geografije na FPMOZ U Mostaru i sva tri studijska smjera prvog, drugog i trećeg ciklusa studija na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu:

1. Nastavni proces, program predavanja na Studiju geografije FPMOZ, Studij geografije-smjer Turizam i zaštita okoliša, Sveučilište u Mostaru. Period 2009-2018.

- 1.1. Dodiplomski studij: Opća kartografija, Primijenjena kartografija, Baština u turizmu, tematsko kartiranje, Geografija BiH, Geografija JI Europe
- 1.2. Diplomski studij: Geografske osnove prostornog planiranja, Politička geografija
- 1.3. Doktorski studij Geografske osnove planiranja u okolišu FPMOZ, Sveučilište u Mostaru: Uvod u prostorno planiranje, Tematsko kartiranje, Identifikacija i valorizacija geodiverziteta i Geoprostorni okvir dinarskog krša
- 1.4. Dodiplomski studij Razredna nastava: Geografija

2. Nastavni proces, program predavanja na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Period 2009. - 2017.

I ciklus studija. Nastavni predmeti: Matematička kartografija, Primijenjena kartografija, Topografija, Fizičko geografsko rejoniranje i kartiranje, Prostorno upravljanje turističkim destinacijama.

II ciklus studija. Nastavni predmeti: Metodologija identifikacije i valorizacije fizičkogeografskih faktora za razvoj turizma (dio), Geokološki problemi BiH (dio).

2.1. Nastavni proces, program predavanja na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Period 2017. - 2018.

I ciklus studija. Nastavni predmeti: Primijenjena kartografija, Fizičko geografsko rejoniranje i kartiranje, Prostorno upravljanje turističkim destinacijama.

II ciklus studija. Nastavni predmeti: Metodologija identifikacije i valorizacije fizičkogeografskih faktora za razvoj turizma (dio).

3. Nastavni proces, program predavanja na Oddelek za geografiju, Univerza u Ljubljani, akademska 2010/13 godina, Interdisciplinarni doktorski studij: Humanistika in družboslovlje, voditelj dr.s.c Jernej Zupančič, kolegij: Teorijski vidiki proučavanja identiteta-dr.sc. Snježana Musa

4. Pozvana predavanja:

- 4.1. Mendelu Brno, GEOREGNET, summer school: Sustainable development of the Dinaric karst region: Case study: Medjugorje- are there limitations in the development of tourism; Case study: Military brownfields in BiH - problems of revitalization for tourist purposes, pozvana predavanja, 2018.

- 4.2. Certain factors of demographic changes in Bosnia and Herzegovina: population, land mines and tourism, Olomouc, 2017.
- 4.3. Utjecaj krških geomorfoloških obilježja na oblikovanje agrarnog krajolika prostora u kršu, Novi sada, 2017.
- 4.4. Built environment heritage for collecting rain water in karst Herzegovina, COST, Oslo, 3-6.4. 2015., pozvano predavanje
- 4.5. Vernacular regions as a determinant for development of creative tourism in Bosnia and Herzegovina, Olomouc, 2016.
- 4.6. Butan i Bangladeš, Univerza na Primorskem, Koper, november, 2014., pozvano predavanje
- 4.7. Ekonomski trendovi u BiH, Univerza na Primorskem, Koper, november, 2014, pozvano predavanje
- 4.8. Usporedna analiza sadržaja geografskog kurikuluma na nekim studijima geografije u R Hrvatskoj i BiH, Zagreb, pozvano predavanje u povodu 115 godišnjice GD Hrvatske, 2012.g.
- 4.9. I ovo je Bosna i Hercegovina, Zadar 2010. Pozvano predavanje

G. SARADNJA SA INSTITUCIJAMA RELEVANTNIM ZA STRUČNU I NAUČNU OBLAST

NAKON IZBORA U ZVANJE REDOVITOG PROFESORA

1. Naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem „LOKALNA SAMOUPRAVA U PLANIRANJU I UREĐENJU PROSTORA I NASELJA: GENEZE I PERSPEKTIVE PROSTORNOG RAZVOJA“, Trebinje, Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet, član Organizacionog i Naučnog odbora, uvodničar, Autor preliminarog rada , koautor 1 naučnog rada (dati u popisu naučnih radova).
2. Geografsko društvo u Federaciji Bosne i Hercegovine. 2011. – 2018. Član GD FBIH, aktivana u radu Geografskog društva u Federaciji Bosne i Hercegovine u svojstvu člana Upravnog odbora i Izdavačkog savjeta Društva od 2000-2018. učestvovala je u svim aktivnostima Društva i to:
 - 2.1. 1, 2, 3 i 4. kongres geografa Bosne i Hercegovine: član Organizacionog odbora, član Naučnog odbora, član recenzentskog odbora i izlagač preliminarних znanstvenih radova na drugom, trećem i četvrtom kongresu, izlagač znanstvenih koautorskih radova. Sarajevo, 1998-2016.;
 - 2.2. Član organizacijskog I naučnog odbora Naučni skup sa međunarodnim učešćem: „Edukacija iz turizma i zaštite životne sredine kao preduvjet turističkog,

regionalnog i prostornog planiranja“. Član Organizacionog odbora, član Naučnog odbora. Konjic, 30.06. – 01.07.2011.

3. Naučni skup: **120 godina Geografskog fakulteta u Beogradu**, 2014. Geografsko obrazovanje, nauka i praksa: razvoj stanje i perspective, Član organizacionog odbora i član Naučnog odbora Kongresa, koautor 2 naučna rada (dati u popisu naučnih radova).
4. Znanstveni skup **115 godina od osnivanja GD Hrvatske**, pozvano predavanje Usporedna analiza sadržaja geografskog kurikulumu na nekim studijima geografije u R Hrvatskoj i BiH, 2012.g.
5. Sektor za okoliš FMPP u okviru Projekta Prostorni plan Autoputa na koridoru 5C-ekspert
6. Suradnik u stručnim ekspertizama Ecoplan, poduzeća za zaštitu okoliša –ekspert
7. Ekspert za Inženjerski biro Zagreb, Ekspert za oblast prirode, fizička geografija, Kupres, 2009-2010.

H. OSTALE AKTIVNOSTI

Dr.sc. Snježana Musa je u dosadašnjem radu dala zapažen doprinos u razvoju i afirmaciji geografske nauke i struke. To najbolje ilustruje bogat naučni i stručni opus kandidatkinje, pokazana i dokazana organizacijska sposobnost u poslovima planiranja, organizacije, izvođenja i evaluacije domaćih i međunarodnih naučnih skupova iz geografije, izvođenja terenskih opservacija sa domaćim studentima te studentima i akademskim forumima vezanim za skupove i druge organizacije. Svojim radovima i praktičnim angažmanom kandidatkinja je u značajnoj mjeri doprinijela afirmaciji naučnih disciplina iz oblasti fizičke geografije i osobito tematskog kartiranja u prostornom planiranju i turizmu.

REVIZIJE I RECENZIJE

Dr.sc. Snježana Musa je u periodu od 2009. g. do danas bila recenzent u sljedećim radovima:

1. Šiljeg, A., Barada, M., Marić, I. (2018) : Digitalno modeliranje reljefa, Alfa Zagreb
2. Ahmetbegović, S., Stjepić Srkalović, Ž., Gutića, S. (2017): Pedogeografija
3. Mirić, R., Drešković, N. (2017): *Regionalna geografija Bosne i Hercegovine I*, izdavač Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Sarajevu,
4. Drešković, N., Pobrić, A., Đug, S. (2015): Turizam i potencijali – Planinska područja Bjelašnica, Treskavica, Visočica. Univerzitetski udžbenik. Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Sarajevu

5. Drašković Branislav: "*Sliv gornje Bosne: Fiziko-geografska svojstva*", Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Filozofski fakultet Pale, Monografije i monografske studije, Comesgrafika, Banja Luka (2015)
6. Dugandžić, Ž. (2014) Demografski procesi i trendovi te rodovi župe Čerin od 1864. do 2013.
7. Spahić M. (2013): Hidrologija kopna. Sarajevo Publishing. Sarajevo
8. Recenzent udžbenika za 1 razred gimnazije, Sarajevopublishing, 2009.
9. Recenzent za udžbenike za 5. razred osnovne škole iz predmeta Geografija. Ministarstvo znanosti RH, Mostar 2005.
10. Spahić M. (2005): Okeanografija. Harfo-graf Tuzla
11. Spahić M. (2002): Opća klimatologija. Harfo-graf Tuzla
12. Općegeografska karta BiH, Izdavač Skolska kartografija Zagreb, recenzija, 1998.g.

3. UČEŠĆE U PODIZANJU NASTAVNOG KADRA

1. U svom dosadašnjem radu dr.sc. Snježana Musa je dala značajan doprinos u podizanju nastavnog kadra na Studiju geografije FPMOZ Sveučilišta u Mostaru i na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. U periodu od 2009.g. do danas na matičnoj instituciji je bila je mentorica brojnim studentima dodiplomskog i diplomskog studija, te mentorica doktorskim kandidatima čiji su radovi u tijeku :
 - 1.1. Marija Jukić: Toponimija kao element prostornog identiteta Lašvansko-lepeničko - fojničke doline, FPMOZ, Sveučilište u Mostaru, u radu
 - 1.2. Danijel Barišić: PROSTORNO FUNKCIONALNA STRUKTURA MREŽE NASELJA TUZLANSKOG KANTONA, FPMOZ, Sveučilište u Mostaru, u radu

Dr. sc. Snježana Musa je bila mentor brojnim kandidatima na I i II ciklusu studija Odsjeka za geografiju PMF Univerziteta u Sarajevu, predsjednik ili član u većem broju komisija za odbranu završnih radova na I i II ciklusu studija, kao i član komisija za odbranu doktorskih disertacija. Među brojnim aktivnostima mogu se izdvojiti sljedeće:

Dr. sc. Snježana Musa je u periodu 2009-2017 bila mentor jednog magistarskog i doktorskog rada :

1. Misilo, Marija: *Fizičkogeografski diverzitet područja Blidinjeg jezera kao osnova izrade prostornog plana posebne namjene : magistarski rad*. Sarajevo: [M. Misilo], 2011. 148, XII listova, ilustr. [COBISS.BH-ID [19210246](#)]
2. MISILO, Marija, doctoral thesis : Reljefni diverzitet parka prirode Blidinje, 17.06. 2016. Odsjek za geografiju, PMF, Univerzitet Sarajevo.

G. IZVOD IZ NASLOVA SUVREMENIH ODBRANJENIH MASTER RADOVA

Dr. sc. Snježana Musa je u periodu 2009-2017 bila mentor za 6 sljedećih odbranjenih završnih-magistarskih radova na II ciklusu studija PMF u Sarajevu:

1. Hanjalić, Aida: Karakteristike I regionalizacija kulturnog turizma u Bosni I Hercegovini, obranjen rad, dokumentacija priložena
2. Nedim Muratović: Prolem minskih polja u BiH, obranjen rad, dokumentacija priložena
3. Ajdin Kršić: Stari rudnici Fonice kao potencijal u razvoju turizma, obranjen rad , dokumentacija priložena
4. Nuriya Jahjefendić: Valorizacija kulturno historijske baštine općine Livno, obranjen rad, dokumentacija priložena
5. Edna Terović: Baština transhumance na nekim našim planinama kao potencijal za razvoj turizma, obranjen rad, dokumentacija priložena
6. Ema Habul: Manstirska baština Hercegovine kao potencijal za razvoj turizma, obranjen rad, dokumentacija priložena

(Dokumenti o mentorstvima su priloženi uz prijavu na konkurs).

Dr. sc. Snježana Musa je u periodu 2009-2018. godine je bila:

1. Član u komisijama za ocjenu i odbranu 2 odbranjene doktorske disertacije na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.
2. Predsjednik ili član u komisijama za ocjenu i odbranu 6 odbranjenih završnih-magistarskih radova na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.
3. Član u komisijama za ocjenu i odbranu 2 odbranjene magistarske radnje na Studiju geografije FPMOZ, Sveučilišta u Mostaru
4. Predsjednica ili član u komisijama za ocjenu i odbranu većeg broja master idiplomskih radova Studiju geografije i Smjertu Turizam i zaštita okoliša, FPMOZ, Sveučilišta u Mostaru
5. Predsjednica ili član u komisijama za ocjenu i odbranu većeg broja odbranjenih diplomskih i završnih radova na dodiplomskom i I ciklusu studija na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

Dr. sc. Snježana Musa dala je svoj puni doprinos i u podizanju nastavničkog i asistentskog kadra na matičnom Studiju geogrrije FPMOZ Sveučilišta u Mostaru kao i Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu:

1. Član u komisiji za izbor 3 nastavnika u zvanje docenta, 1 vanrednog i 1 redovnog profesora na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.
2. Član u komisiji za izbor 3 viša asistenta na Studiju geografije FPMOZ Sveučilišta u Mostaru i 5 viših asistenata na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

3. Član u komisiji za izbor 2 asistenta na Studiju geografije FPMOZ Sveučilišta u Mostaru (Dokumenti o učešću u navedenim komisijama su priloženi uz prijavu na konkurs).

Dr. sc. Snježana Musa svoja znanja veoma uspješno prenosi kroz različite programe obrazovanja i usavršavanja višim asistentima, asistentima i studenatima što se može potvrditi povećanim interesom za mentorstva na svim nivoima obrazovanja. Aktivna je i u radu vanjskih udruženja geografa koji je često pozivaju kao predavača na zimskim i ljetnim seminarima.

4. ZAKLJUČAK

Na osnovi analize naučnog opusa, urađenog na temelju dostavljenih materijala u Prijavi kandidatkinje dr. sc. Snježane Musa, na osnovu člana 96. stav (f) Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 33/17), člana 155. stav (1) i člana 156. stav (1) tačka f) Statuta Univerziteta u Sarajevu, Komisija za izbor nastavnika u naučno-nastavno zvanje **redovni profesor** za oblast „Fizička geografija“ je zaključila:

- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa, ispunjava sve opće uvjete za izbor određene prema konkursu/natječaju na radno mjesto NASTAVNIK (sva zvanja) za oblast: „Fizička geografija“ Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu - 1 izvršilac, koji je objavljen 08.06. 2018. godine u dnevnom listu „Oslobođenje“ Zakonu o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ br.33/17) i Statutu Univerziteta u Sarajevu;
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa, je u Prijavi navela da konkuriše za **izbor** u naučno-nastavno zvanje **REDOVNI PROFESOR** za oblasti „Fizička geografija“ na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu;
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa, **ispunjava sve uvjete** za izbor nastavnika u zvanje **redovnog profesora za oblasti: „Fizička geografija“** na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, definirane članom 96, stav (f) Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo (Službene novine Kantona Sarajevo, br. 33/17), članom 155. stav (1) i članom 156. stav (1) tačka f) Statuta Univerziteta u Sarajevu;
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa, posjeduje diplome visoke stručne spreme - profesora geografije, magistra geografskih nauka i doktora geografskih nauka;
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa, je **stekla** zavidno pedagoško iskustvo kroz nastavnu djelatnost u naučno-nastavnim zvanjima u nastavnom procesu na Studiju geografije

FPMOZ Sveučilišta u Mostaru kao i na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu;

- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa, uspješno **uspostavlja nove silabuse** iz suvremenih kolegija vezanih za geografske nauke, **inovira** nastavne planove i programe iz većeg broja predmeta za koje je zadužena na svim ciklusima studija kako na matičnom Studiju geografije FPMOZ Sveučilište u Mostaru, na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, kao i na doktorskom studiju Filozofskog fakulteta Univerze u Ljubljani;
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa, je u periodu **od posljednjeg izbora u zvanje (2009) objavila** 29 naučnih radova, 6 knjiga, 5 studija;
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa je bila predavač na doktorskom studiju u Ljubljani i osnovala te vodila doktorski studij „Geografske osnove planiranja u okolišu“ na FPMOZ Sveučilišta u Mostaru;
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa, je u periodu **nakon posljednjeg izbora objavila 29 naučnih** radova publikovanih u indeksiranim međunarodnim i domaćim časopisima;
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa je u periodu **nakon posljednjeg izbora u zvanje sudjelovala u radu više međunarodnih i domaćih naučnih skupova** i potvrdila stečenu zavidnu reputaciju;
- Kandidatkinja u periodu nakon posljednjeg izbora u zvanje bila **voditelj** jednog domaćeg i jednog međunarodnog naučno-istraživačkog projekta i član ekspertnog tima u 3 međunarodna naučno-istraživačka projekta;
- Kandidatkinja, dr. sc. Snježana Musa je u periodu nakon posljednjeg izbora u zvanje **objavila dva** univerzitetska udžbenika: Opća kartografija i Primijenjena kartografija i 4 geografski usmjerene knjige;
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa je u periodu nakon posljednjeg izbora u zvanje **objavila poglavlje u znanstvenoj monografiji:** „Rural space SE Europe between localization and globalisation” objavljene 2009. pod uredništvom dr.sc. Snježane Musa.
- Svi objavljeni naučni radovi i univerzitetski udžbenici kandidata, dr. sc. Snježane Musa su iz uže i šire naučne oblasti za koje je kandidatkinja konkurisala;

- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa je u periodu nakon posljednjeg izbora u zvanje bila **mentor u izradi tri doktorske disertacije (dvije u tijeku) i jednog magistarskog naučnog rada;**
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa je u periodu nakon posljednjeg izbora u zvanje bila **član u komisijama za ocjenu i odbranu 2 odbranjene doktorske disertacije** na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu;
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa je u periodu nakon posljednjeg izbora **bila mentor** pet odbranih završnih magistarskih radova II ciklusa studija;
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa je u periodu nakon posljednjeg izbora u zvanje bila predsjednik ili član u komisijama za ocjenu i odbranu 8 odbranih završnih-magistarskih radova na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, i Studiju geografije FPMOZ Sveučilišta u Mostaru;
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa je u periodu nakon posljednjeg izbora u zvanje bila predsjednik ili član u komisijama za ocjenu i odbranu većeg broja odbranih diplomskih i završnih radova na dodiplomskom i I ciklusu studija na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i Studiju geografije FPMOZ Sveučilišta u Mostaru;
- Kandidatkinja dr. sc. Snježana Musa je u periodu nakon posljednjeg izbora bila član u komisiji za izbor 1 nastavnika u zvanje redovnog, 1 vanrednog profesora, 1 docenta, 3 višeg asistenta na FPMOZ i 3 asistenta na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

5. PRIJEDLOG

Na osnovi sveobuhvatne analize dostavljenog, a Konkursom traženog materijala, koji je Komisija za pripremanje prijedloga za izbor imala na uvid, uvažavajući zakonske propise koji reguliraju ovu oblast, Komisija konstatira da je dr. sc. Snježana Musa, redoviti profesor FPMOZ Sveučilišta u Mostaru, ispunila sve Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo (Službene novine Kantona Sarajevo, broj: 33/17) i Statutom Univerziteta u Sarajevu, propisane uvjete za izbor u naučno-nastavno zvanje redovni profesor za naučnu oblast „Fizička geografija“.

Komisija za pripremanje prijedloga za izbor, u skladu sa članom 96. stav (f), članom 155. stav (1) i članom 156. stav (1) tačka f) Statuta Univerziteta u Sarajevu, sa zadovoljstvom predlaže Naučno-nastavnom vijeću Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu da prihvati Izvještaj Komisije i da dr. sc. Snježanu Musu, redovitu profesoricu FPMOZ Sveučilišta u Mostaru, izabere u nastavno-naučno zvanje REDOVNOG PROFESORA za naučnu oblast „Fizička geografija“ na Odsjeku za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

Beograd, Maribor, 03.08.2018. godine

Komisija:

Dr. sc. Dragica Živković, redovna profesorica, predsjednica

Dr. sc. Milutin Tadić, redovni profesor, član

Ddr. sc. Ana Vovk Korže, redovita profesorica, članica
